

Øyvind Andresen

**Organisasjonsdeltakelse i Norge
fra 1983 til 1997**

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the different research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, november 1999
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,
vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-4743-8
ISSN 0806-2056

Emnegruppe

07.90 Metoder, modeller, dokumentasjon

Emneord

Medlemsprosent
Organisasjoner
Organisasjonssamfunnet
Sosioøkonomisk status

Design: Enzo Finger Design
Trykk: Statistisk sentralbyrå

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

Sammendrag

Øyvind Andresen

Organisasjonsdeltakelse i Norge fra 1983 til 1997

Rapporter 1999/34 • Statistisk sentralbyrå 1999

Unge, eldre og personer med kort utdanning deltar minst i det norske organisasjonssamfunnet. Innen de ulike grupper av sosioøkonomisk status, utdanning, alder og bostedsstrøk, deltok kvinner og menn omtrent like mye i organisasjonssamfunnet i 1997. Så sent som midten av 1990-tallet var kvinner mindre integrert i organisasjonssamfunnet enn menn.

Medlemskap i fagforeninger har steget med rundt 7 prosent fra 1983 til 1997. Dette er en større økning enn veksten i sysselsettingsprosenten i samme periode. Tidligere var menn langt oftere medlem i fagforeninger enn kvinner, men denne forskjellen har blitt borte over tid. Ikke uventet var medlemsprosenten i fagforeninger høyest for yngre og middelaldrende i hele perioden fra 1983 til 1997. Stadig flere kvinner med arbeider- og funksjonærstatus blir medlem av en fagforening. I hele perioden fra 1983 til 1997 er medlemsprosenten i fagforeninger høyest for de med høy utdanning. Fagforeningsmedlemskap er litt mindre vanlig for personer bosatt i spredtbygde strøk enn for personer bosatt i andre bostedsstrøk.

Medlemsprosenten i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner er klart høyere for menn enn for kvinner i hele perioden. I slike organisasjoner er medlemsprosenten til menn høyere enn for jevnaldrende kvinner, bortsett fra blant de yngste der vi ikke finner noen forskjell. Selvstendige er den sosioøkonomiske gruppen som hyppigst er medlem i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner. I hele perioden fra 1983 til 1997 er medlemsprosenten i denne typen organisasjoner høyest for de med høy utdanning. Deltakelse i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner varierer lite med bostedsstrøk.

Fra 1983 til 1997 har medlemsprosenten i politiske partier nesten blitt halvert. Menn og kvinner er omtrent like ofte medlem i et politisk parti, spesielt mot slutten av tidsperioden. Medlemskap i politiske partier er vanligst blant middelaldrende og eldre. Selvstendige er den sosioøkonomiske gruppen som hyppigst er medlem av et politisk parti. Det er liten utdanningskjevhet blant medlemmene i politiske partier. Medlemskap i politiske partier er mer vanlig i spredtbygde strøk enn i andre bostedsstrøk.

Menn var sterkere integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet enn kvinner i en lengre periode, men forskjellen var borte i 1997. Av aldersgruppene er de yngste og de eldste svakest integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet, det samme gjelder for arbeiderne og de lavere funksjonærene av de sosioøkonomiske gruppene. Personer med høy utdanning er sterkest integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet av utdanningsgruppene. Integrasjon i det faglige og politiske organisasjonslivet varierer lite med bostedsstrøk.

Menn og kvinner er like integrert i det frivillige foreningslivet gjennom hele tidsperioden. Av aldersgruppene er de yngste minst integrert i frivillige organisasjoner, mens det samme gjelder for arbeidere og lavere funksjonærer av de sosioøkonomiske gruppene. Integrasjon i det frivillige organisasjonslivet styrkes med økende utdanning. I ulike bostedsstrøk er integrasjonen i frivillige organisasjoner omtrent den samme.

Emneord: Medlemsprosent, organisasjoner, organisasjonssamfunnet, sosioøkonomisk status.

Prosjektstøtte: Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Innhold

Figurregister	6
Tabellregister	7
1 Innledning	9
1.1 Individier, organisasjoner og institusjoner	9
1.2 Offentlige utredninger om organisasjoner og organisasjonsdeltakelse.....	9
1.3 En rapport om organisasjonsdeltakelse	9
2 Organisasjonsdeltakelse og levekår	11
2.1 Erik Allardts velferdsteori	11
2.2 Organisasjonsdeltakelse har betydning for levekår på flere måter	12
2.3 Hvilke grupper ser vi etter i analysen?	12
2.4 Empiri: innenfor og utenfor organisasjonssamfunnet	12
3 Deltakelse i faglige og politiske organisasjoner	16
3.1 Begreper.....	16
3.2 Utviklingen i deltagelse i faglige og politiske organisasjoner	16
3.3 Faglig og politisk deltagelse for menn og kvinner	16
3.4 Faglig og politisk deltagelse blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper.....	17
3.5 Faglig og politisk deltagelse blant menn og kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper.....	18
3.6 Faglig og politisk deltagelse blant menn og kvinner i ulike utdanningsgrupper.....	19
3.7 Faglig og politisk deltagelse blant menn og kvinner i ulike bostedsstrøk.....	20
4 Deltakelse i frivillige organisasjoner	27
4.1 Begrepsavklaringer	27
4.2 Integrasjon i det frivillige foreningslivet blant menn og kvinner	27
4.3 Integrasjon i frivillige organisasjoner for menn og kvinner i ulike aldersgrupper	27
4.4 Integrasjon i frivillige organisasjoner for menn og kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper	28
4.5 Integrasjon i frivillige organisasjoner for menn og kvinner i ulike utdanningsgrupper	28
4.6 Integrasjon i frivillige organisasjoner blant menn og kvinner i ulike bostedsstrøk.....	28
Referanser	44
Vedlegg	
A: Metodebetraktninger.....	45
B: Organisasjonsspørsmålene i levekårsundersøkelsene	49
Tidligere utgitt på emneområdet	51
De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter	52

Figurregister

2 Organisasjonsdeltakelse og levekår

2.1 Andel med lav integrasjon på totalindeksen for organisasjonsdeltakelse, etter kjønn. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	13
2.2 Andel med lav integrasjon på totalindeksen for organisasjonsdeltakelse, etter alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	13
2.3 Andel med lav integrasjon på totalindeksen for organisasjonsdeltakelse, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	13
2.4 Andel med lav integrasjon på totalindeksen for organisasjonsdeltakelse, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	13
2.5 Andel med lav integrasjon på totalindeksen for organisasjonsdeltakelse, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	13

3 Deltakelse i faglige og politiske organisasjoner

3.1 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter kjønn. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent.....	17
3.2 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent.....	18
3.3 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	19
3.4 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent.....	20
3.5 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent...	21

4 Deltakelse i frivillige organisasjoner

4.1 Andel menn og kvinner med sterk integrasjon i frivillige organisasjoner. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	27
4.2 Andel med sterk integrasjon i frivillige organisasjoner, etter alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	27
4.3 Andel med sterk integrasjon i frivillige organisasjoner, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	28
4.4 Andel med sterk integrasjon i frivillige organisasjoner, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	28
4.5 Andel med sterk integrasjon i frivillige organisasjoner, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	29

Tabellregister

2 Organisasjonsdeltakelse og levekår

2.1	Andel med lav og høy verdi på totalindeksen for integrasjon i organisasjoner, etter kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent.....	14
2.2	Andel med lav verdi på totalindeksen for integrasjon i organisasjoner, etter kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	15
2.3	Andel med høy verdi på totalindeksen for integrasjon i organisasjoner, etter kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	15

3 Deltakelse i faglige og politiske organisasjoner

3.1	Medlemsprosent i fagforeninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	21
3.2	Aktivitetsprosent i fagforeninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	21
3.3	Medlemsprosent i fagforeninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	21
3.4	Aktivitetsprosent i fagforeninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	21
3.5	Medlemsprosent i fagforeninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	22
3.6	Aktivitetsprosent i fagforeninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	22
3.7	Medlemsprosent i fagforeninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	22
3.8	Aktivitetsprosent i fagforeninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	22
3.9	Medlemsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	22
3.10	Aktivitetsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	23
3.11	Medlemsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	23
3.12	Aktivitetsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	23
3.13	Medlemsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	23
3.14	Aktivitetsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	23
3.15	Medlemsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	24
3.16	Aktivitetsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	24
3.17	Medlemsprosent i politiske partier, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	24
3.18	Aktivitetsprosent i politiske partier, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	24
3.19	Medlemsprosent i politiske partier, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	24
3.20	Aktivitetsprosent i politiske partier, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	24
3.21	Medlemsprosent i politiske partier, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	25
3.22	Aktivitetsprosent i politiske partier, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	25
3.23	Medlemsprosent i politiske partier, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	25
3.24	Aktivitetsprosent i politiske partier, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	25
3.25	Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent.....	26
3.26	Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning kontrollert for kjønn. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent.....	26

4 Deltakelse i frivillige organisasjoner

4.1	Medlemsprosent i kristelige/religiøse foreninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	29
4.2	Medlemsprosent i kristelige/religiøse foreninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	29
4.3	Medlemsprosent i kristelige/religiøse foreninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	29
4.4	Medlemsprosent i kristelige/religiøse foreninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	29
4.5	Medlemsprosent i idrettslag/foreninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	30
4.6	Aktivitetsprosent i idrettslag/foreninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	30
4.7	Medlemsprosent i idrettslag/foreninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	30
4.8	Aktivitetsprosent i idrettslag/foreninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	30
4.9	Medlemsprosent i idrettslag/foreninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	30
4.10	Aktivitetsprosent i idrettslag/foreninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	31
4.11	Medlemsprosent i idrettslag/foreninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	31
4.12	Aktivitetsprosent i idrettslag/foreninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	31
4.13	Medlemsprosent i kvinneorganisasjoner, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	31
4.14	Medlemsprosent i kvinneorganisasjoner, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	31
4.15	Medlemsprosent i kvinneorganisasjoner, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	32
4.16	Medlemsprosent i kvinneorganisasjoner, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	32
4.17	Medlemsprosent i humanitære organisasjoner, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	32
4.18	Aktivitetsprosent i humanitære organisasjoner, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	32
4.19	Medlemsprosent i humanitære organisasjoner, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	33
4.20	Aktivitetsprosent i humanitære organisasjoner, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	33
4.21	Medlemsprosent i humanitære organisasjoner, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.....	33
4.22	Aktivitetsprosent i humanitære organisasjoner, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	33

4.23	Medlemsprosent i humanitære organisasjoner, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	34
4.24	Aktivitetsprosent i humanitære organisasjoner, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	34
4.25	Medlemsprosent i ungdomslag/pensjonistforeninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	34
4.26	Medlemsprosent i ungdomslag/pensjonistforeninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	34
4.27	Medlemsprosent i ungdomslag/pensjonistforeninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	34
4.28	Medlemsprosent i ungdomslag/pensjonistforeninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997 ...	34
4.29	Medlemsprosent i kulturorganisasjoner, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	35
4.30	Medlemsprosent i kulturorganisasjoner, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	35
4.31	Medlemsprosent i kulturorganisasjoner, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	35
4.32	Medlemsprosent i kulturorganisasjoner, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	35
4.33	Medlemsprosent i borettslag o.l., etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	36
4.34	Aktivitetsprosent i borettslag o.l., etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	36
4.35	Medlemsprosent i borettslag o.l., etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	36
4.36	Aktivitetsprosent i borettslag o.l., etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	36
4.37	Medlemsprosent i borettslag o.l., etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	37
4.38	Aktivitetsprosent i borettslag o.l., etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	37
4.39	Medlemsprosent i borettslag o.l., etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	37
4.40	Aktivitetsprosent i borettslag o.l., etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	37
4.41	Medlemsprosent i velforeninger/grendelag, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	38
4.42	Aktivitetsprosent i velforeninger/grendelag, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	38
4.43	Medlemsprosent i velforeninger/grendelag, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	38
4.44	Aktivitetsprosent i velforeninger/grendelag, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	38
4.45	Medlemsprosent i velforeninger/grendelag, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	39
4.46	Aktivitetsprosent i velforeninger/grendelag, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	39
4.47	Medlemsprosent i velforeninger/grendelag, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	39
4.48	Aktivitetsprosent i velforeninger/grendelag, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	39
4.49	Medlemsprosent i lokale interessegrupper, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	39
4.50	Medlemsprosent i lokale interessegrupper, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	40
4.51	Medlemsprosent i lokale interessegrupper, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	40
4.52	Medlemsprosent i lokale interessegrupper, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	40
4.53	Medlemsprosent i andre foreninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	40
4.54	Aktivitetsprosent i andre foreninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	40
4.55	Medlemsprosent i andre foreninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	41
4.56	Aktivitetsprosent i andre foreninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	41
4.57	Medlemsprosent i andre foreninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	41
4.58	Aktivitetsprosent i andre foreninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	41
4.59	Medlemsprosent i andre foreninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	42
4.60	Aktivitetsprosent i andre foreninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997	42
4.61	Andel med høy verdi på indeksen for integrasjon i frivillige organisasjoner, etter kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	42
4.62	Andel med høy verdi på indeksen for integrasjon i frivillige organisasjoner, etter alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning kontrollert for kjønn. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent	43

1 Innledning

1.1 Individer, organisasjoner og institusjoner

I et fugleperspektiv ser det norske samfunnet ganske atomistisk ut; enkeltpersoner på vei til jobb, enkeltpersoner på vei til butikken, enkeltpersoner på vei fra jobb etc. Dette er bare tilsynelatende. "Over" enkeltindividene finnes organisasjoner og institusjoner (formelle og uformelle regler), som i større eller mindre grad legger premisser for hvert enkelt individ i samfunnet. Organisasjonene og institusjonene er sosialt konstruert, dvs. skapt av enkeltindivider i samhandling med hverandre.¹ Det eksisterer gjensidige påvirkningsforhold mellom organisasjonene og institusjonene. Et eksempel er når en eller flere organisasjoner presser fram nye formelle regler. I neste steg vil disse reglene fungere som rettesnorer for de organisasjonene som presset reglene fram, samt andre organisasjoner innenfor samme virksomhetsområde.

1.2 Offentlige utredninger om organisasjoner og organisasjonsdeltakelse

Flere offentlige meldinger og utredninger om ulike aspekter ved organisasjoner og organisasjonsdeltakelse er kommet i løpet av de siste 15-20 årene (NOU 1980:7, NOU 1988:17, St.meld. nr. 27). Felles for disse er at de anser organisasjonsliv og organisasjonsdeltakelse som noe positivt. I St.meld. nr. 27) er følgende positive aspekter ved frivillige organisasjoner og deltakelse i frivillige organisasjoner trukket fram:

- organisasjonene knytter mennesker sammen i meningsbærende fellesskap
- (de demokratiske) organisasjonene gir de deltakende trening i å delta i felles beslutningsprosesser
- organisasjonene realiserer viktige samfunnsverdier og bidrar til å vedlikeholde moralnormer og et aktivt kulturliv
- organisasjonene gir de deltakende anledning til livslang læring og muligheter for å styrke egen kunnskap og kompetanse
- organisasjonene løser viktige velferdsoppgaver
- organisasjonene gir de deltakende mulighet til påvirkning på ulike arenaer

¹ Enten individene opererer på vegne av seg selv eller organisasjoner.

Vi ser at begrunnelsene dels er "offentlige", dvs. rettet mot hvilken funksjon organisasjonene har for samfunnet, og dels er individuelle, dvs. rettet mot hvilken funksjon organisasjonene har for individene som deltar. I virkeligheten henger disse naturligvis sammen; når individer deltar og nyter godt av deltakelsen får dette effekter på samfunnsnivå og omvendt.

1.3 En rapport om organisasjonsdeltakelse

Hovedfokus i denne rapporten er å belyse ulike befolkningsgruppers deltakelse i organisasjonslivet i Norge i perioden 1983-1997. Begrunnelsene for et slikt hovedfokus er at organisasjonene i Norge utgjør maktsentra med påvirkningsmulighet i de fleste sfærer i samfunnet. I organisasjonene deltar mennesker fra ulike befolkningsgrupper, og det er deres meninger som først og fremst artikuleres. Stor skjevhet i rekrutteringen til organisasjonene er et problem for demokratiet. Organisasjonsdeltakelse har også på annen måte betydning for levekårene; de tilbyr et sosialt fellesskap, læring, selvrealisering m.m. Igjen er det slik at skjev rekruttering er negativt, det betyr at noen grupper har mer tilgang til godene ved organisasjonsdeltakelse enn andre.

Den observante leser vil ha merket seg det normative utgangspunktet for rapporten; organisasjonsdeltakelse er *bra*. Dette betyr ikke at vi nedtoner det faktum at individer selv bestemmer om de skal delta i organisasjonslivet. Noen har ikke lyst, gidder ikke osv. Slikt forekommer selvfølgelig, men vår antakelse er at slike disposisjoner i hovedsak vil være *jevnt fordelt over ulike befolkningsgrupper*. Dersom det er store forskjeller i organisasjonsdeltakelse mellom ulike befolkningsgrupper,² antar vi at det er andre mekanismer som virker. Det er disse mekanismene myndighetene må identifisere og arbeide med hvis de ønsker like muligheter til deltakelse *for alle*.

² Noen forskjeller er akseptable, og krever ikke innsats fra myndighetene. F.eks. vil andelen unge som er medlem i fagforening være betraktelig mindre enn andelen for de noe eldre. Hovedforklaringen på dette er at andelen unge i arbeidslivet er mindre enn for de noe eldre.

Denne rapporten gir seg ikke i kast med å identifisere disse mekanismene. Vi skal som sagt analysere ulike befolkningsgruppers deltakelse i organisasjonslivet i Norge 1983-97. Hovedvekten legges på deltakelse i faglige og politiske organisasjoner; fagforeninger, bransje-, nærings-, yrkesorganisasjoner og politiske partier,³ men deltakelse i frivillige organisasjoner og i organisasjonssamfunnet som helhet behandles også.

³ Noen av organisasjonene som er kategorisert som frivillige er også politisk og/eller faglig orientert. En slik begrepsdiskusjon prioriteres ikke i denne rapporten. De frivillige organisasjonene er kristelige foreninger, idrettslag, kvinneorganisasjon o.l., helselag o.l., ungdomslag o.l., musikkforening o.l., borettslag o.l., velforening o.l., lokal interessegruppe o.l., og andre foreninger.

2 Organisasjonsdeltakelse og levekår

Offentlige myndigheter ser på organisasjonsdeltakelse som noe positivt, både for individene og samfunnet som helhet. Det gis gode argumenter for en slik påstand, men det mangler et helhetlig perspektiv på organisasjonsdeltakelse. Innenfor den skandinaviske levekårs- og velferdstradisjonen eksisterer flere perspektiver hvor organisasjonsdeltakelse har en viktig plass. For å få en nærmere forståelse av levekårsaspektene ved å delta i organisasjoner skal vi se nærmere på en av de mer kjente skandinaviske velferdsteoriene, framsatt av den finske sosiologen Erik Allardt (1975).

2.1 Erik Allardts velferdsteori

Allardt utviklet sin teori med utgangspunkt i et kritisk syn på den svenske levekårsstiltningen. Etter hans mening fokuserte denne altfor ensidig på materielle ressurser.

Allardt definerer velferd som en tilstand hvor mennesker har mulighet til å få sine sentrale behov tilfredsstilt. Et umiddelbart problem blir da å identifisere hva som er sentrale menneskelige behov. Allardt tar ikke utgangspunkt i behovene i seg selv, men heller velferdsdimensjonene som han mener motsvarer viktige behov i de nåværende nordiske samfunn:

- å ha (having)
- å elske (loving)
- å være (being)

Den første dimensjonen, *å ha*, er nært knyttet opp til menneskenes fysiologiske grunnbehov. Helse, utdanning, ernæring, arbeid og bolig er eksempler på ressurser som trengs for å tilfredsstille disse behovene.⁴ Et visst minimumsnivå av slike materielle ressurser er en forutsetning for liv i det hele tatt.

Den andre velferdsdimensjonen, *å elske*, tar utgangspunkt i at mennesker har behov for solidaritet og for å høre til et sosialt nettverk, hvor man liker og bryr seg om hverandre. Når de sosiale relasjonene er symmetriske og innebærer uttrykk for kjærlighet og omtanke,

⁴ Visse ressurser kan plasseres i flere velferds kategorier. Eksempelvis er utdanning som kilde til livsopphold en "å ha"-verdi, utdanning som middel til selvsrealisering en "å være"-verdi.

kan vi snakke om fellesskap ("gemenskap"). Det er fellesskapsaspektet som ifølge Allardt er viktig i velferdsanalyser. Han gir eksempler på negative konsekvenser av mangel på fellesskap for å illustrere viktigheten av slike relasjoner for mennesker, f.eks. nevroses og psykoser.⁵

Den siste dimensjonen, *å være*, henspeiler på mulighetene for å kunne utvikle sine potensielle iboende evner eller selvsrealisering. Allardt deler oppfyllelsen av "å være"-verdien opp i ulike komponenter, hvorav de viktigste er: at individet blir betraktet som et individ (og ikke en ting som kan erstattes), at individet nyter anseelse, at individet har mulighet til sosiale og private aktiviteter, og at individet har mulighet til å påvirke beslutninger som gjelder ens eget miljø og liv. Det helt sentrale i denne dimensjonen er individets kontroll over hendelser som påvirker ens eget liv.

Allardts teori tydeliggjør et grunnleggende levekårsaspekt ved å delta i politiske og frivillige organisasjoner. Å realisere seg selv avhenger bl.a. av muligheten til å påvirke beslutninger som gjelder ens eget liv. En rekke slike beslutninger tas i organisasjonslivet, enten dette er i borettslag, fagforeninger eller politiske partier. Manglende deltakelse fører til at en del av "å være"-dimensjonen ikke oppfylles, en mister en viktig side av kontrollen over sitt eget liv.⁶

I Stortingsmelding nr. 27 "Om statens forhold til frivillige organisasjoner", finner vi på flere steder bekreftelser på at dette er et viktig aspekt for myndighetene, hvorav det tydeligste er; "Regjeringens utgangspunkt er at den enkelte skal ha størst mulig innflytelse over egen livssituasjon" (St.meld. nr. 27).

⁵ Delvis ser han også på negative effekter av at fellesskapsrelasjoner er utviklet, f.eks. når de er knyttet til sterk nasjonal solidaritet. Her er det imidlertid de direkte effektene for individer som selv etablerer fellesskapsrelasjoner som er i fokus.

⁶ Allardt understreker at det finnes individer som ønsker å realisere seg selv uten å direkte strebe etter påvirkning på politiske hendelser. Muligheten til å la være er ifølge Allardt et aspekt av muligheten til å bestemme over sine valg handlinger.

2.2 Organisasjonsdeltakelse har betydning for levekår på flere måter

Deltakelse i organisasjoner er altså en viktig del av det å kontrollere sitt eget liv, som er en viktig forutsetning for det mer dyptliggende menneskelige behovet for selvrealisering. Dette er en viktig side ved organisasjonsdeltakelse, men det er heller ikke vanskelig å identifisere andre levekårssider.

Et utgangspunkt kan være å se på hvilke goder som tilbys i/fra organisasjonene. NOU (1980:7) skiller mellom goder som en kan oppnå direkte fra organisasjoner og goder oppnådd i forhold til det offentlige. Goder oppnådd direkte fra organisasjoner inkluderer økonomiske, sosiale og kulturelle goder. Goder oppnådd i forhold til det offentlige inkluderer også økonomiske goder, f.eks. offentlige kunstnerstipend. I tillegg omfatter de rettigheter, plikter og andre fordele. Som eksempel på det siste kan taushetsplikten nevnes.

En kan plassere hvert av disse godene innunder de generelle velferdskategoriene til Allardt. I utgangspunktet er de økonomiske en del av "å ha"-dimensjonen, de sosiale en del av "å elske"-dimensjonen, og de kulturelle en del av "å være"-dimensjonen. Dessuten kan hver av de plasseres i flere dimensjoner, avhengig av hvilket aspekt ved godene vi legger vekt på. Det viktigste her er ikke å etterfølge alle teoretiske muligheter, men å *understreke at organisasjonsdeltakelse er en viktig levekårsdimensjon*.

2.3 Hvilke grupper ser vi etter i analysen?

En levekårsanalyse brukes ikke primært til å identifisere gjennomsnittlige levekår, selv om det er viktig å vite hvilken vei samfunnet beveger seg. Levekårsanalyser i dag er først og fremst opptatt av ulikhet, hvilke grupper som kan karakteriseres som "tapere" og "vinnere", og hvordan gapet mellom disse forandrer seg over tid. Vi skal undersøke hvilke grupper som er utenfor og innenfor organisasjonssamfunnet.

*Begrepsavklaringer:*⁷

- Aldersgrupper: 16-24 år (unge/de yngste), 25-44 år (yngre), 45-66 år (middelaldrende), 67-79 år (eldre/de eldste).
- Lav, middels og høy utdanning: lav utdanning er definert som utdanning som normalt krever inntil 9 år på skolen, middels utdanning 10-12 år, og høy utdanning mer enn 12 år.
- Sosioøkonomisk status: grupperingen skiller mellom yrkesaktive og ikke-yrkesaktive. Yrkesaktive er delt opp i ansatte og selvstendige. Vi har i denne rapporten tatt utgangspunkt i de yrkesaktive, og benytter oss av følgende tredeling; i) arbeidere og lavere funksjonærer, ii) middels og høyere funksjonærer, iii) selvstendige.
- Bostedsstrøk: følgende inndeling er brukt; i) spredtbygd, ii) tettbygd: 200-19 999 innbyggere

⁷ Noen av begrepene er mer presist definert i vedlegg A.

(små steder), 20 000-99 999 innbyggere (byer), 100 000 innbyggere og flere (storbyer).

- Totalindeks for organisasjonsdeltakelse: samlemål for de faglige, politiske og frivillige organisasjonene (konstruksjonen av indeksen er nærmere beskrevet i vedlegg A).

2.4 Empiri: innenfor og utenfor organisasjonssamfunnet⁸

Utdanning og alder er viktige faktorer for å forklare forskjeller i deltakelse i organisasjonssamfunnet

Figurene 2.1-2.5 viser utviklingen i andeler med lav integrasjon i hele organisasjonssamfunnet fra 1983 til 1997 for de utvalgte gruppene.⁹

Vi finner vesentlige forskjeller i integrasjon i organisasjonssamfunnet mellom de ulike utdanningsgruppene (figur 2.5). Svakest integrert er de med minst skolegang, sterkest integrert er de med lengst skolegang. Mens det i 1997 var slik at 22 prosent av de med lav utdanning verken var medlem eller aktiv i noen av de politiske og frivillige organisasjonene, var det tilsvarende tallet for de med lang utdanning 6 prosent. Det betyr at litt mer enn en av fem med lav utdanning befinner seg utenfor organisasjonssamfunnet slik det er definert her, noe som er nesten fire ganger så mye som for de med lang utdanning. Middels utdannede befinner seg i en mellomposisjon, i 1997 var 15 prosent av disse svakt integrert i organisasjonssamfunnet. Andel svakt integrerte er stabil for alle utdanningsgruppene i løpet av tidsperioden.

De yngste og de eldste er svakest integrert i organisasjonssamfunnet av aldersgruppene (figur 2.2). I 1997 var f.eks. 24 prosent av de yngste, 18 prosent av de eldste, 14 prosent av de yngre og 12 prosent av de middelaldrende svakt integrert i organisasjonssamfunnet. Mens de eldste har blitt noe sterkere integrert i organisasjonssamfunnet fra 1983 til 1997, har andel lavt integrerte i de andre aldersgruppene vært stabil i samme tidsperiode.

Menn var sterkere integrert i organisasjonssamfunnet enn kvinner fram til 1997 (figur 2.1). I 1995 var f.eks. 14 prosent av mennene og 20 prosent av kvinnene svakt integrert i organisasjonssamfunnet. I 1997 er denne forskjellen borte. Da var 15 prosent av mennene og 16 prosent av kvinnene svakt tilknyttet organisasjonssfæren. Over tid observerer vi med andre ord en utjevning av forskjellene.

Midlere og høyere funksjonærer er sterkest integrert i organisasjonssamfunnet av de sosioøkonomiske gruppene; ikke på noe tidspunkt er andelen svakt integrerte

⁸ Tallmaterialet til analysen finnes bakerst i kapitlet, inkludert tallgrunnlaget for figurene.

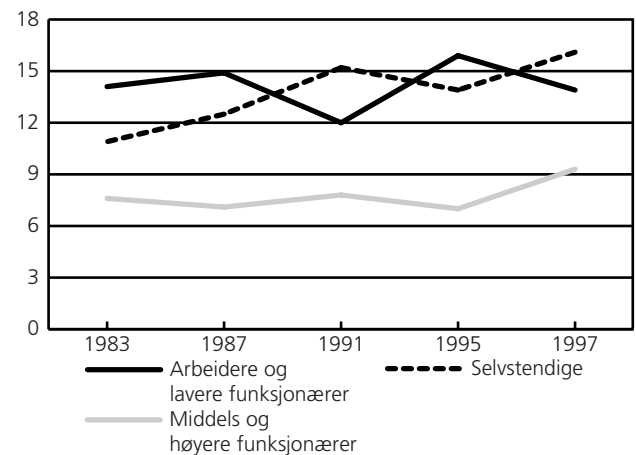
⁹ Hele organisasjonssamfunnet defineres som alle de faglige, politiske og frivillige organisasjonene i kapitlene 3 og 4. Indeksopbyggingen er beskrevet i vedlegg A.

høyere enn 10 prosent i denne gruppen (figur 2.3). I 1997 var 14 prosent av arbeiderne og de lavere funksjonærene, 16 prosent av de selvstendige, og 9 prosent av de midlere og høyere funksjonærene svakt tilknyttet organisasjonssamfunnet. Alle de sosioøkonomiske gruppene har omtrent den samme organisasjonsintegrasjonen i begynnelsen og slutten av tidsperioden.

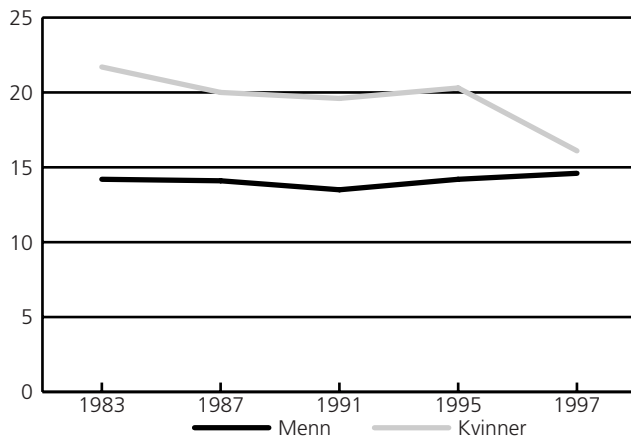
Bostedsstrøk er ikke en viktig faktor for å forklare forskjeller i organisasjonsintegrasjon (figur 2.4). I alle bostedsstrøk er integrasjonen omtrent den samme i 1983 og 1997.

Analysen viser at spesielt alder og utdanning er viktige variable for å forklare variasjon i organisasjonsintegrasjon. De sosiale gruppene vi har brutt opp etter kan skjule gruppe-interne forskjeller, f.eks. mellom menn og kvinner. Vi skal se nærmere på det i neste avsnitt.

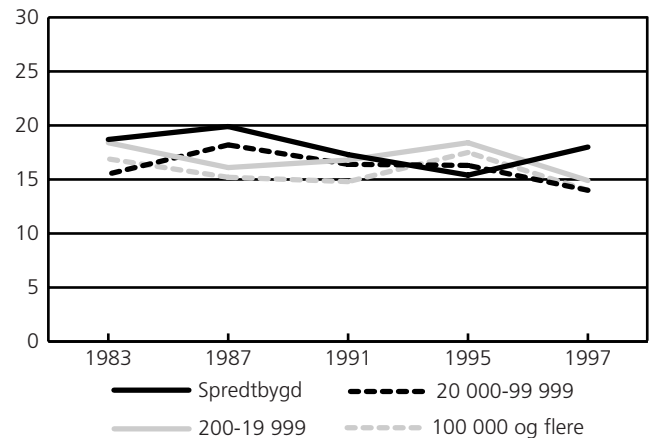
Figur 2.3 Andel med lav integrasjon på totalindeksen for organisasjonsdeltakelse, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

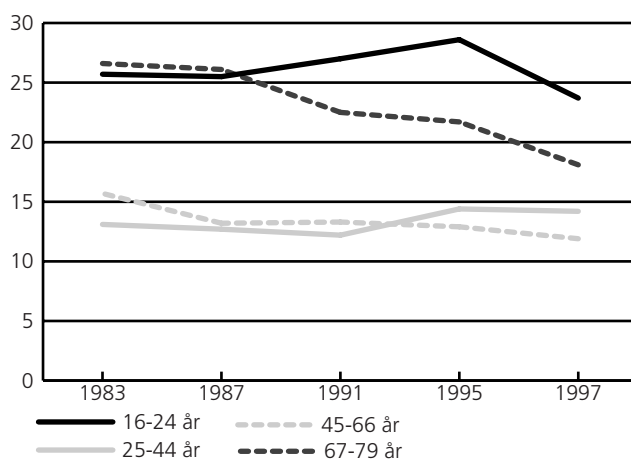
Figur 2.1 Andel med lav integrasjon på totalindeksen for organisasjonsdeltakelse, etter kjønn. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

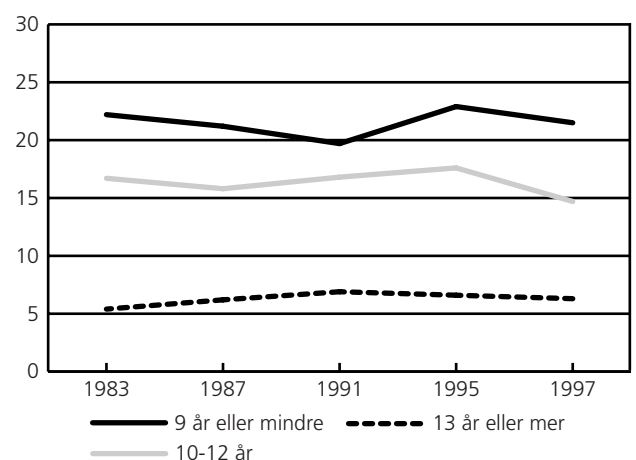
Figur 2.4 Andel med lav integrasjon på totalindeksen for organisasjonsdeltakelse, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Figur 2.2 Andel med lav integrasjon på totalindeksen for organisasjonsdeltakelse, etter alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Figur 2.5 Andel med lav integrasjon på totalindeksen for organisasjonsdeltakelse, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Små forskjeller i organisasjonsintegrasjon i de trivariate analysene

I den yngste og eldste aldersgruppen er menn og kvinner omtrent likt tilknyttet organisasjonssamfunnet både i begynnelsen og slutten av tidsperioden. Blant de yngre og middelaldrende har det funnet sted en kjønnsutjevning i organisasjonsintegrasjon over tid; kvinner var svakest integrert i 1983, men i 1997 har menn og kvinner samme tilknytningsgrad.

Kvinnelige arbeidere og lavere funksjonærer var noe svakere integrert i organisasjonssamfunnet enn mannlige i 1983, men denne forskjellen var borte i 1997. I de andre sosioøkonomiske gruppene er det ingen vesentlige forskjeller i organisasjonsintegrasjon.

Bostedsstrøk har som vi husker ingen vesentlig effekt på organisasjonsintegrasjon. Hva hvis vi ser på menn

og kvinner i samme bostedsstrøk? I begynnelsen av tidsperioden var kvinner noe svakere tilknyttet organisasjonssamfunnet enn menn i samme bostedsstrøk. I 1997 er det ingen forskjeller i spredtbygde strøk og på små steder, og de forskjellene som finnes i byer og storbyer er ikke signifikante. Det har med andre ord funnet sted en kjønnsutjevning i organisasjonsintegrasjon når vi sammenligner situasjonen i 1983 og 1997.

Kvinner og menn med høy utdanning har samme tilknytningsgrad til organisasjonssamfunnet i hele tidsperioden. Blant lavt og middels utdannede var kvinner svakere tilknyttet organisasjonssamfunnet enn menn i 1983. I 1997 er det ingen forskjeller i organisasjonsintegrasjon i disse gruppene.

Tabell 2.1 Andel med lav og høy verdi på totalindeksen for integrasjon i organisasjoner, etter kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

	1983		1987		1991		1995		1997	
	Lav	Høy	Lav	Høy	Lav	Høy	Lav	Høy	Lav	Høy
Kjønn										
Menn	14	35	14	36	14	36	14	36	15	34
Kvinner	22	27	20	29	20	28	20	28	16	33
Alder										
16-24 år	26	21	26	19	27	20	29	21	24	19
25-44 år	13	39	13	39	12	36	14	35	14	35
45-66 år	16	32	13	35	13	39	13	37	12	38
67-79 år	27	19	26	27	23	23	22	29	18	31
Sosioøkonomisk status										
Arbeidere og lavere funksjonærer	14	30	15	30	12	31	16	31	14	31
Middels og høyere funksjonærer	8	48	7	47	8	43	7	45	9	44
Selvstendige	11	45	13	45	15	41	14	35	16	38
Bostedsstrøk										
Spredtbygd	19	30	20	36	17	35	15	34	18	33
Tettbygd										
200-19 999	18	33	16	32	17	32	18	33	15	34
20 000-99 999	16	31	18	30	16	30	16	31	14	35
100 000 og flere	17	29	15	31	15	31	18	32	14	32
Utdanning										
9 år eller mindre	22	25	21	25	20	26	23	23	22	21
10-12 år	17	32	16	34	17	33	18	33	15	34
13 år eller mer	5	52	6	53	7	46	7	46	6	45

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 2.2 Andel med lav verdi på totalindeksen for integrasjon i organisasjoner, etter kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

	1983		1987		1991		1995		1997	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Alder										
16-24 år	23	29	21	30	24	30	25	32	23	24
25-44 år	9	18	10	15	10	15	13	16	14	15
45-66 år	11	20	10	16	10	17	9	17	10	14
67-79 år	26	27	24	28	19	25	14	28	18	18
Sosioøkonomisk status										
Arbeidere og lavere funksjonærer	12	17	13	17	10	15	14	18	14	14
Middels og høyere funksjonærer.....	6	10	6	8	7	9	6	8	9	9
Selvstendige.....	10	12	12	13	13	20	10	23	15	20
Bostedsstrøk										
Spredtbygd.....	15	22	18	22	16	20	13	18	18	18
Tettbygd										
200-19 999	15	22	13	19	14	20	14	22	15	15
20 000-99 999	11	20	13	23	12	20	13	20	11	17
100 000 og flere.....	13	21	12	18	11	18	17	18	12	16
Utdanning										
9 år eller mindre	18	26	18	24	15	24	18	26	22	22
10-12 år	13	21	13	19	15	19	15	20	15	17
13 år eller mer	5	6	6	7	6	8	6	8	6	6

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 2.3 Andel med høy verdi på totalindeksen for integrasjon i organisasjoner, etter kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

	1983		1987		1991		1995		1997	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Alder										
16-24 år	23	19	20	18	21	20	24	19	18	21
25-44 år	45	34	42	36	40	32	38	31	33	37
45-66 år	38	26	42	29	47	30	43	31	42	34
67-79 år	17	20	31	25	23	23	32	27	33	29
Sosioøkonomisk status										
Arbeidere og lavere funksjonærer	34	25	30	29	35	27	33	28	32	29
Middels og høyere funksjonærer.....	51	44	49	44	48	38	50	39	44	45
Selvstendige.....	45	44	45	45	44	35	38	28	34	48
Bostedsstrøk										
Spredtbygd.....	34	27	36	35	37	32	35	33	31	34
Tettbygd										
200-19 999	37	28	36	28	37	28	38	28	33	35
20 000-99 999	35	27	35	24	36	26	37	24	38	31
100 000 og flere.....	34	24	37	26	36	25	35	28	35	30
Utdanning										
9 år eller mindre	29	22	28	23	29	23	25	21	21	23
10-12 år	36	27	37	31	38	27	37	29	34	31
13 år eller mer	52	52	55	49	48	44	51	40	45	49

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

3 Deltakelse i faglige og politiske organisasjoner

3.1 Begreper

- Medlemsprosent: andel som har svart at de er medlem av en bestemt type organisasjon.
- Aktivitetsprosent: andel som er medlem av en bestemt type organisasjon, og som er svært/noe aktiv i denne.
- Faglige og politiske organisasjoner: fagforeninger, bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner og politiske partier.
- Faglig og politisk indeks: samlemål for de faglige og politiske organisasjonene (konstruksjonen av indeksen er nærmere beskrevet i vedlegg A).

3.2 Utviklingen i deltakelse i faglige og politiske organisasjoner

Medlemskap i politiske partier synker

Medlemsprosenten i *fagforeninger* har vært stigende i hele perioden fra 1983 til 1997.¹⁰ Stigningen er moderat, fra 36 prosent i 1983 til 43 prosent i 1997,¹¹ men større enn veksten i sysselsettingsprosenten i samme periode. Andel aktive blant medlemmene i fagforeninger (aktivitetsprosenten) sank fra 30 prosent i 1983 til 23 prosent i 1995. I 1997 er fagforeningsmedlemmene omtrent like aktive som i 1995.

Medlemsprosenten i *bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner* holder seg litt i underkant av 20 prosent, bortsett fra i 1997 hvor den faller til 11 prosent. Av medlemmene er i overkant av 30 prosent aktive i slike organisasjoner.

Mens medlemsprosenten i fagforeninger har vært stigende fra 1983 til 1997, er tendensen den motsatte for *politiske partier*. 17 prosent av befolkningen mellom 16-79 år var medlem av et politisk parti i 1983, mot 9 prosent i 1997. Medlemsprosenten er synkende i hele tidsperioden. Medlemmer i politiske partier er omtrent like aktive nå som tidligere. Aktivitetsprosenten for de

som er medlemmer er alle årene i overkant av 30 prosent.

3.3 Faglig og politisk deltakelse for menn og kvinner

Medlemskap i fagforeninger er nå blitt like vanlig for kvinner og menn

Nær halvparten av mennene var medlem i en *fagforening* i 1983. Medlemsprosenten falt noe fra 1983 til 1987, deretter har den stabilisert seg på vel 40 prosent. Tidlig i perioden var kvinner langt sjeldnere medlem i en fagforening enn menn, men det har skjedd en utjevning over tid. I 1997 var menn og kvinner like ofte medlem i en fagforening. Av de mannlige fagforeningsmedlemmene er i underkant av hver tredje aktiv. Kvinner er omtrent like aktive i fagforeninger som menn.

Fram til 1997 var vel 20 prosent av mennene medlem i *bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner*, i 1997 falt medlemsprosenten til 15. I alle årene er menns medlemsandel omtrent dobbelt så høy som kvinners. Menn er noe mer aktive i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner enn de er i fagforeninger. Med unntak av i 1997 er menn litt mer aktive i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner enn kvinner.

Medlemsprosenten i *politiske partier* blant menn er synkende i hele tidsperioden, fra 19 prosent i 1983 til 10 prosent i 1997. Også blant kvinner finner vi at det er blitt færre medlemmer over tid. I 1983 var 14 prosent av kvinnene medlem i et politisk parti, mot 8 prosent i 1997. Menn var noe oftere medlem i politiske partier enn kvinner i en lengre periode, men denne forskjellen er utlignet i 1997. Av de mannlige medlemmene i politiske partier er rundt hver tredje aktiv. Det er ingen store forskjeller i aktivitetsnivå i politiske partier.

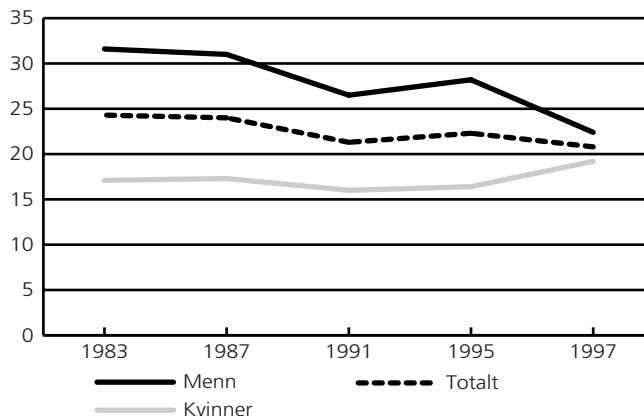
En person kan være medlem av (og aktiv i) mer enn en organisasjon. Vi kan si at styrken på en persons organisasjonsintegrasjon er summen av medlemskap og aktivitetsnivå i alle organisasjonene personen er

¹⁰ Utviklingen i andel medlemmer i de ulike faglige og politiske organisasjonene finnes i vedlegg A. Det øvrige tallmaterialet til analysen i dette kapitlet finnes som vedlegg til kapitlet, inkludert tallgrunnlaget for figurene.

¹¹ Medlemsprosenten blant sysselsatte er høyere ettersom mange personer i utvalgene ikke er yrkesaktive.

tilknyttet.¹² I metodekapitlet er det gjort rede for konstruksjonen av en indeks som er et forsøk på å fange styrken i personers integrasjon i faglige og politiske organisasjoner. Vi skal se på andel menn og kvinner som scorer "høy integrasjon" på den *faglige og politiske indeksen* (figur 3.1). I overkant av 30 prosent av mennene var sterkt integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet i 1983, i 1997 gjelder dette 22 prosent. Fram til 1997 er menn vesentlig sterkere integrert enn kvinner, men i 1997 er forskjellen borte.

Figur 3.1 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter kjønn. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

3.4 Faglig og politisk deltakelse blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper

Stadig flere middelaldrende er medlem i en fagforening

Som forventet er medlemsprosenten i fagforeninger høyest for yngre og middelaldrende på alle tidspunkter. Etter 1987 er nær halvparten av disse medlem i en fagforening. Andel medlemmer blant de middelaldrende har økt betydelig, fra 40 prosent i 1983 til 53 prosent i 1997. Medlemsprosenten i fagforeninger blant de yngste ligger stabilt på rundt 20 prosent. For de eldste er også rundt 20 prosent fagorganisert, med unntak av i 1997 da nærmere 30 prosent var organiserte.

Deltar menn og kvinner i de samme aldersgrupper like ofte i fagforeninger? Blant unge og yngre var menn oftere medlem i fagforening enn kvinner i 1983. Etter det er det ingen vesentlige forskjeller. Også blant middelaldrende menn og kvinner finner det sted en utjevning over tid, men ikke før mot slutten av perioden er forskjellen borte. På alle tidspunkter har eldre menn en vesentlig høyere medlemsprosent i fagforeninger enn eldre kvinner.

¹² Det er selvsagt mulig å delta i organisasjoner uten å være medlem, men det er ikke mulig å fange dette ved hjelp av spørsmålene i levekårsundersøkelsen.

Aktivitetsprosenten blant fagforeningsmedlemmer er i hele perioden lavest for de eldste, etterfulgt av de yngste. Rundt to til tre av ti organiserte yngre og middelaldrende fagforeningsmedlemmer er aktive.

Menn er oftere medlem i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner enn jevnaldrende kvinner

Som for fagforeninger er medlemskap i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner knyttet til personers arbeidssituasjon. Følgelig antar vi også her at medlemskap er mer utbredt blant de som er sterkest tilknyttet arbeidslivet. En slik antakelse finner vi støtte for i datamaterialet. Av de yngre og middelaldrende var omtrent hver femte medlem i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner fram til 1997. I 1997 var medlemsprosenten falt til 12 prosent for de yngre, og 15 prosent for de middelaldrende. I hele tidsperioden er unge og eldre svakere tilknyttet bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner enn yngre og middelaldrende.

Med unntak av blant de yngste er menn langt oftere medlem i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner enn jevnaldrende kvinner i hele tidsperioden. Unge menn og kvinner er like ofte medlem i slike organisasjoner.

Yngre og middelaldrende er mest aktive i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner. Blant disse er rundt hver tredje aktiv.

Middelaldrende og eldre er oftest medlem i et politisk parti

Den generelle tendensen for medlemskap i politiske partier er at medlemsprosenten er høyest for de middelaldrende og eldre. Over tid synker imidlertid andel med medlemskap i politiske partier for begge disse gruppene. Mens henholdsvis 21 prosent og 16 prosent av de middelaldrende og eldre var medlem i et politisk parti i 1983, var de tilsvarende medlemsprosentene 12 og 11 i 1997. Av de yngre var 6 prosent medlem i et politisk parti i 1997. Dette er en vesentlig nedgang i forhold til 1983. Den mest stabile medlemsprosenten i politiske partier finner vi blant de yngste. I overkant av 5 prosent av disse er gjennom hele tidsperioden medlem i et politisk parti.

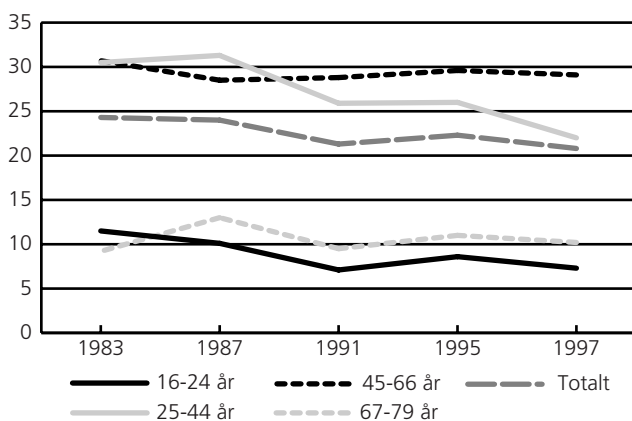
Unge menn og kvinner har jevnt over lik medlemsprosent i politiske partier. I de andre aldersgruppene er menn noe oftere medlem i politiske partier enn kvinner fram til 1997. I 1997 er det ingen vesentlige forskjeller.

De yngste og de eldste er svakest integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet

Yngre og middelaldrende er sterkest integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet (figur 3.2). Andel sterkt integrerte middelaldrende ligger stabilt på rundt 30 prosent, mens andel sterkt integrerte yngre synker fra 31 prosent i 1983 til 22 prosent i 1997. Til sammenligning er rundt 10 prosent av de yngste og de eldste sterkt faglig og politisk integrert.

Fram til 1997 er menn jevnt over sterkere integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet enn jevnaldrende kvinner. I 1997 er forskjellene ubetydelige, med unntak av blant de eldre. Kjønnsforskjellen i integrasjonsgrad er minst blant de yngste i hele tidsperioden. På flere av tidspunktene, bl.a. i 1997, er det ingen forskjeller mellom unge menn og kvinner.

Figur 3.2 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Kilde: SSBs leveårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

3.5 Faglig og politisk deltakelse blant menn og kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper

Stadig flere kvinner med arbeider- og funksjonærstatus er medlem av en fagforening

Over tid har stadig flere kvinnelige arbeidere og lavere funksjonærer blitt medlem i en fagforening. Medlemsprosenten har vokst fra 45 prosent i 1983 til 59 prosent i 1997. For menn med samme sosioøkonomiske status har utviklingen gått i motsatt retning, medlemsprosenten har falt fra 66 prosent i 1983 til 55 prosent i 1997. Blant kvinnelige middels og høyere funksjonærer har medlemsprosenten i fagforeninger steget over tid, fra 52 prosent i 1983 til 65 prosent i 1997. Med unntak av et lite fall i medlemsandel fra 1995 til 1997, har medlemsprosenten blant mannlige middels og høyere funksjonærer holdt seg stabil på i overkant av 50 prosent.

Av de sosioøkonomiske gruppene er som forventet selvstendige sjeldnest medlem i en fagforening. Hele tidsperioden sett under ett, har rundt 15 prosent av de selvstendige et slikt medlemskap. I de andre sosioøkonomiske gruppene er medlemskap i fagforeninger mer vanlig; over halvparten av disse er hele tiden medlem i en fagforening.

Totalt sett er det små forskjeller i aktivitetsnivå i fagforeninger mellom ulike sosioøkonomiske grupper.

Selvstendige er oftest medlem i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner

Rundt 45 prosent av de selvstendige var medlem i en bransje-, nærings- og yrkesorganisasjon fram til 1995. Fra 1995 til 1997 synker medlemsandelen fra 44 prosent til 35 prosent, men denne nedgangen er ikke signifikant. Blant middels og høyere funksjonærer blir det stadig færre medlemmer i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner. Medlemsprosenten falt fra 34 prosent i 1983 til 15 prosent i 1997. Ikke uventet er arbeidere og lavere funksjonærer sjeldnest medlem i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner, medlemsandelen til denne gruppen var 9 prosent i 1983 og 7 prosent i 1997.

Selvstendige menn var fram til 1997 oftere medlem i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner enn selvstendige kvinner. I 1997 er denne forskjellen ikke signifikant. Blant middels og høyere funksjonærer er menn oftere medlem i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner enn kvinner. Det samme gjelder i gruppen arbeidere og lavere funksjonærer i 1987 og etter 1991.

Aktivitetsprosenten i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner er jevnt over høyest blant selvstendige. Rundt 40 prosent av de selvstendige med medlemskap i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner er aktive i slike organisasjoner.

Selvstendige er hyppigst medlem av politiske partier

Av de sosioøkonomiske gruppene har selvstendige den største medlemsprosenten i politiske partier i hele perioden. Stadig færre selvstendige oppgir imidlertid å være medlem i et politisk parti; 32 prosent av de selvstendige hadde et slikt medlemskap i 1983, mot 18 prosent i 1997. Også i de andre gruppene har det vært en nedgang i andel medlemmer i et politisk parti. Av arbeiderne og de lavere funksjonærene var 16 prosent medlem i 1983, 7 prosent i 1997. Medlemsprosenten til middels og høyere funksjonærer i politiske partier har gått ned fra 21 prosent i 1983 til 8 prosent i 1997.

Selvstendige menn oppgir hyppigere å være medlem i politiske partier enn selvstendige kvinner. Forskjellene er imidlertid ikke signifikante. I de gjenværende gruppene er forskjellene uvesentlige, spesielt i 1997.

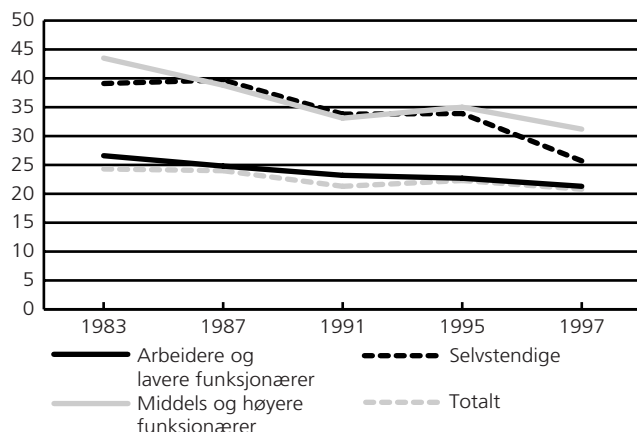
Arbeidere og lavere funksjonærer har den svakest integrasjonen i det faglige og politiske organisasjonslivet av de sosioøkonomiske gruppene

Andel arbeidere og lavere funksjonærer med sterk faglig og politisk integrasjon er sunket fra 27 prosent i 1983 til 21 prosent i 1997 (figur 3.3). De er i hele perioden svakest integrert av de sosioøkonomiske gruppene. Til sammenligning var 31 prosent av middels og høyere funksjonærer og 26 prosent av de selvstendige sterkt faglig og politisk integrert i 1997. Begge disse gruppene har over tid opplevd en betydelig svekkelse av sin faglige og politiske integrasjon. Den minste

svekkelsen i faglig og politisk integrasjon fra 1983 til 1997 finner vi blant arbeidere og lavere funksjonærer.

Blant menn og kvinner i de samme sosioøkonomiske gruppene, har forskjellene i integrasjon i det faglige og politiske organisasjonslivet blitt mindre med tiden. Menn var sterkere integrert enn kvinner i samtlige sosioøkonomiske grupper fram til 1997, men i 1997 er ikke forskjellene signifikante.

Figur 3.3 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Kilde: SSBs leveårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

3.6 Faglig og politisk deltakelse blant menn og kvinner i ulike utdanningsgrupper

Med økende utdanning stiger andel medlemmer i fagforeninger

Personer med lang utdanning har den klart høyeste medlemsprosenten i fagforeninger. I 1983 var 54 prosent av de med lang utdanning medlem i en fagforening, i 1997 var medlemsprosenten steget til 61. På alle tidspunktene er dette rundt 20 prosent høyere enn for personer med middels utdanning. Medlemsprosenten i fagforeninger for de med middels utdanning har steget i mindre grad enn for de med lang utdanning, fra 37 prosent i 1983 til 42 prosent i 1997. Desidert lavest medlemsprosent i fagforeninger har personer med kort utdanning. Rundt 30 prosent av denne gruppen er i hele tidsperioden medlem i en fagforening.

Menn med kort utdanning er jevnt over oftere medlem i fagforeninger enn kvinner med kort utdanning. Forskjellen er synkende over tid, og var ikke signifikant i 1997. Av de med middels utdanning har menn høyest medlemsprosent i fagforeninger fram til 1995. I 1995 og 1997 er andel medlemmer omtrent den samme for menn og kvinner. Blant menn og kvinner med høy utdanning er det ingen store forskjeller i medlemsandel i fagforeninger, med unntak av i 1997 da 67 prosent av kvinnene og 55 prosent av mennene var medlem i en fagforening.

Det er ingen store forskjeller i aktivitetsnivå i fagforeninger mellom ulike utdanningsgrupper. Andel aktive medlemmer ligger på nær sagt alle tidspunkt i overkant av 20 prosent. Heller ikke mellom menn og kvinner med samme utdanningslengde er det noen påfallende forskjell i aktivitetsnivå i fagforeninger.

Også medlemskap i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner stiger med økende utdanning

Som for fagforeninger stiger medlemsprosenten i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner med økende utdanning. Forskjellene er blitt mindre over tid som et resultat av at andel medlemmer blant høyere utdannede har falt kraftig; 42 prosent av de høyere utdannede var medlem i en bransje-, nærings- og yrkesorganisasjon i 1983, mot 18 prosent i 1997. I 1997 var 6 prosent av de med kort utdanning og 11 prosent av de med middels utdanning medlem i en slik organisasjon. Blant menn og kvinner med samme utdanningslengde har menn høyest medlemsprosent i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner.

Aktivitetsprosenten i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner er jevnt over ganske lik for ulike utdanningsgrupper. Andel aktive medlemmer ligger på i overkant av 30 prosent.

Det er liten utdanningskjevhet i medlemskap i politiske partier

Det er små forskjeller mellom ulike utdanningsgruppers medlemsprosent i politiske partier, spesielt i 1995 og 1997. I 1997 var 8 prosent av de med lav utdanning, 9 prosent av de med middels utdanning, og 10 prosent av de med høy utdanning medlem i et politisk parti. Fra 1983 til 1991 er medlemsandelen for menn med lav utdanning større enn medlemsandelen for kvinner med lav utdanning. Etter 1991 er denne forskjellen borte. Blant middels utdannede er menn oftere medlem i politiske partier enn kvinner; i 1995 og 1997 er menns medlemsandel dobbelt så høy som kvinners medlemsandel. Menn og kvinner med høy utdanning har hatt omtrent den samme medlemsprosenten i politiske partier fram til 1997. I 1997 var høyt utdannede kvinner noe oftere medlem i politiske partier enn høyt utdannede menn.

Andel aktive i politiske partier er jevnt over ganske lik for de ulike utdanningsgruppene. Et unntak finner vi i 1997. Da var 47 prosent av medlemmene med høy utdanning, 32 prosent av de med middels utdanning, og 20 prosent av de med kort utdanning aktive i politiske partier.

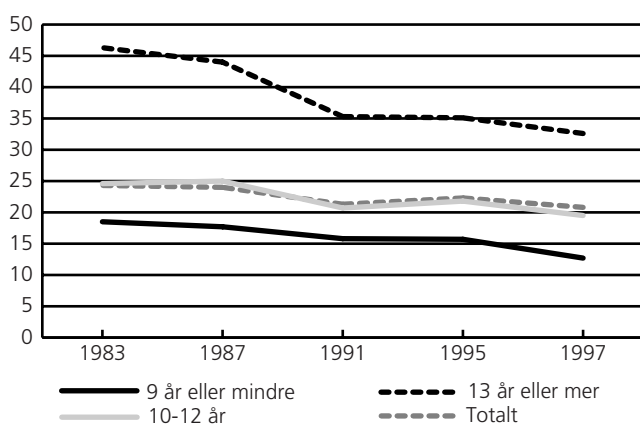
Personer med høy utdanning er sterkest integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet

Andel med høy integrasjon på den faglige og politiske indeksen stiger med økende utdanningsnivå i hele perioden (figur 3.4). I 1997 var f.eks. 13 prosent av de

med lav utdanning, 20 prosent av de med middels utdanning, og 33 prosent av de med høy utdanning sterkt integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet. Over tid svekkes integrasjonen i det faglige og politiske organisasjonslivet for alle utdanningsgruppene, mest for de med lang utdanning.

Fram til 1997 var menn med kort utdanning sterkere integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet enn kvinner med kort utdanning. I 1997 var denne forskjellen borte. Omtrent samme mønster finner vi for menn og kvinner med middels utdanning. For de med lang utdanning er forskjellen i faglig og politisk integrasjon liten i hele tidsperioden.

Figur 3.4 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

3.7 Faglig og politisk deltakelse blant menn og kvinner i ulike bostedsstrøk

Personer bosatt i spredtbygde strøk er noe sjeldnere medlem av fagforeninger enn andre

Det er jevnt over minst vanlig for personer bosatt i spredtbygde strøk å være medlem i fagforeninger. I 1997 var f.eks. 38 prosent av de som bor i spredtbygde strøk, 46 prosent av de som bor på små steder, 44 prosent av de som bor i byer, og 42 prosent av de som bor i storbyer medlem i en fagforening. Økningen over tid i andel medlemmer i fagforeninger har vært størst for gruppen av personer som bor i spredtbygde strøk, fra 29 prosent i 1983 til 38 prosent i 1997.

I spredtbygde strøk og på små steder var menn oftere medlem i fagforeninger enn kvinner fram til 1995. Fra 1995 har kvinners medlemsandel vært omtrent den samme som menns både i spredtbygde strøk og på små steder. Av menn og kvinner bosatt i byer og storbyer har menn jevnt over høyest medlemsprosent i fagforeninger, selv om forskjellene var små sent i tidsperioden.

Vi finner totalt sett ganske små forskjeller i aktivitetsprosent i fagforeninger mellom ulike bostedsstrøk. Andel aktive fagforeningsmedlemmer ligger på nær

sagt alle tidspunktene rundt 25 prosent i alle bostedsstrøk.

Medlemsprosenten i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner varierer lite med bostedsstrøk

I 1991 og 1995 var personer i spredtbygde strøk noe oftere medlem i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner enn personer bosatt andre steder. Ut over dette er forskjellene små, minst er de i 1983 og 1997. I alle bostedsstrøk er mindre enn hver fjerde person medlem i en bransje-, nærings- og yrkesorganisasjon i hele tidsperioden. Fra 1983 til 1997 synker medlemsprosenten i slike organisasjoner mest i byer og storbyer. Menn er oftere medlem i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner enn kvinner i samme type bostedsstrøk.

Det er ingen store forskjeller i aktivitetsnivå for medlemmer i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner i ulike bostedsstrøk. Rundt hvert tredje medlem i slike organisasjoner er aktiv.

Medlemskap i politiske partier er mest vanlig i spredtbygde strøk

Personer i spredtbygde strøk er noe oftere medlem i politiske partier enn personer på små steder og i byer. I storbyene er medlemsprosenten i politiske partier langt mindre enn i spredtbygde strøk. I 1997 var f.eks. 12 prosent av personene i spredtbygde strøk medlem i et politisk parti, mot 6 prosent i storbyene. På små steder og i byer var henholdsvis 8 prosent og 9 prosent medlem.

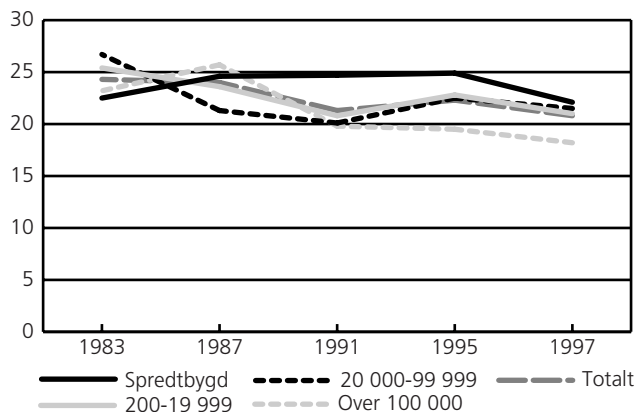
Av menn og kvinner i samme bostedsstrøk har menn litt høyere medlemsprosent i politiske partier, men forskjellene var ubetydelige i 1997.

Omtrent like sterk integrasjon i det faglige og politiske organisasjonslivet i ulike bostedsstrøk

Andel med høy faglig og politisk integrasjon varierer svært lite med bostedsstrøk (figur 3.5). I 1997 var f.eks. 22 prosent av personene bosatt i spredtbygde strøk, 21 prosent av personene på små steder, 22 prosent av personene i byer, og 18 prosent av personene i storbyer, sterkt integrert i det faglige og politiske organisasjonslivet. I alle bostedsstrøk er utviklingen i faglig og politisk integrasjonsstyrke fra 1983 til 1997 preget av stabilitet.

Når vi ser på menn og kvinner i de samme bostedsstrøkene finner vi en klar tendens til at menn er sterkest faglig og politisk integrert. Forskjellene er relativt store fram til 1997, i 1997 er ikke forskjellene signifikante.

Figur 3.5 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 3.1.-3.8 er for deltakelse i fagforeninger

Tabell 3.1 Medlemsprosent i fagforeninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	47	43	43	44	42
Kvinner.....	26	31	35	37	44
Aldersgrupper					
16-24 år	23	21	18	16	18
25-44 år	45	48	48	50	48
45-66 år	40	42	47	51	53
67-79 år	20	16	19	20	29
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	28	23	19	17	16
25-44 år	54	51	50	50	45
45-66 år	54	51	53	55	52
67-79 år	34	28	29	34	41
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	16	18	16	14	20
25-44 år	36	45	47	49	51
45-66 år	26	34	41	46	54
67-79 år	8	7	11	9	16

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.2 Aktivitetsprosent i fagforeninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	31	28	25	25	25
Kvinner.....	28	26	22	20	26
Aldersgrupper					
16-24 år	25	21	19	18	18
25-44 år	32	32	26	25	27
45-66 år	33	25	24	22	28
67-79 år	8	17	7	10	16
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	28	22	13	23	19
25-44 år	33	34	29	30	26
45-66 år	35	25	26	24	28
67-79 år	7	18	5	9	16
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	19	21	27	13	17
25-44 år	31	29	22	21	27
45-66 år	28	24	23	20	27
67-79 år	:	:	12	:	15

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.3 Medlemsprosent i fagforeninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer	57	54	58	56	57
Middels og høyere funksjonærer	54	58	58	62	59
Selvstendige.....	16	14	18	16	18
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer	66	59	62	59	55
Middels og høyere funksjonærer	56	56	53	59	51
Selvstendige.....	17	14	18	21	17
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer	45	49	53	52	59
Middels og høyere funksjonærer	52	60	63	66	65
Selvstendige.....	12	14	17	6	18

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.4 Aktivitetsprosent i fagforeninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer	30	28	24	25	24
Middels og høyere funksjonærer	34	31	27	25	31
Selvstendige.....	47	36	31	21	28
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer	32	30	25	29	26
Middels og høyere funksjonærer	36	31	30	29	30
Selvstendige.....	47	43	31	21	37
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer	27	25	22	18	21
Middels og høyere funksjonærer	32	30	24	22	31
Selvstendige.....	:	:	:	:	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.5 Medlemsprosent i fagforeninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	29	28	31	34	38
Tettbygd					
200-19 999.....	40	38	40	41	46
20 000-99 999.....	41	41	43	44	44
100 000 og flere.....	38	42	41	42	42
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	40	34	35	37	36
Tettbygd					
200-19 999.....	51	45	46	45	43
20 000-99 999.....	54	47	51	48	46
100 000 og flere.....	47	46	39	46	43
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	17	21	26	31	39
Tettbygd					
200-19 999.....	29	31	35	38	49
20 000-99 999.....	29	36	37	40	42
100 000 og flere.....	30	39	43	39	41

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.6 Aktivitetsprosent i fagforeninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	32	22	27	23	29
Tettbygd					
200-19 999.....	31	30	23	25	26
20 000-99 999.....	36	29	25	22	24
100 000 og flere.....	22	26	21	19	24
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	34	21	30	21	28
Tettbygd					
200-19 999.....	31	30	22	30	26
20 000-99 999.....	38	37	23	27	25
100 000 og flere.....	23	28	25	19	21
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	26	26	20	26	30
Tettbygd					
200-19 999.....	31	30	25	19	25
20 000-99 999.....	31	21	27	16	23
100 000 og flere.....	21	25	17	18	26

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.7 Medlemsprosent i fagforeninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre.....	31	31	32	30	29
10-12 år.....	37	38	38	40	42
13 år eller mer.....	54	58	55	61	61
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	44	42	39	39	33
10-12 år.....	46	41	42	42	41
13 år eller mer.....	55	56	51	59	55
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	20	24	26	23	26
10-12 år.....	27	34	35	38	43
13 år eller mer.....	53	61	59	63	67

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.8 Aktivitetsprosent i fagforeninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre.....	27	23	20	18	23
10-12 år.....	32	28	24	25	25
13 år eller mer.....	34	35	28	23	28
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	28	25	19	18	23
10-12 år.....	35	28	26	30	27
13 år eller mer.....	34	37	29	24	24
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	26	21	20	18	23
10-12 år.....	26	28	21	19	23
13 år eller mer.....	34	33	27	22	32

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 3.9.-3.16 er for deltakelse i bransje-, nærings- og yrkesorganisasjoner**Tabell 3.9 Medlemsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997**

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn.....	22	25	21	23	15
Kvinner.....	10	11	11	10	7
Aldersgrupper					
16-24 år.....	6	7	5	7	5
25-44 år.....	21	23	20	20	12
45-66 år.....	20	22	21	21	15
67-79 år.....	8	9	7	8	5
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år.....	7	9	6	8	5
25-44 år.....	26	31	24	25	15
45-66 år.....	30	33	30	30	21
67-79 år.....	16	18	14	15	10
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år.....	4	6	4	5	5
25-44 år.....	16	16	16	15	9
45-66 år.....	11	11	12	11	9
67-79 år.....	1	3	1	2	0

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.10 Aktivitetsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	38	34	37	38	36
Kvinner.....	31	31	30	25	34
Aldersgrupper					
16-24 år	24	16	24	25	24
25-44 år	36	34	32	31	38
45-66 år	40	38	41	41	37
67-79 år	11	21	24	20	:
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	24	18	:	19	:
25-44 år	41	35	35	37	37
45-66 år	42	38	42	46	38
67-79 år	11	23	27	17	:
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	:	:	:	:	:
25-44 år	29	32	27	20	39
45-66 år	36	36	38	29	33
67-79 år	:	:	:	:	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.11 Medlemsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	9	13	12	13	7
Middels og høyere funksjonærer.....	34	30	24	25	15
Selvstendige.....	46	47	48	44	35
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	9	15	12	16	9
Middels og høyere funksjonærer.....	37	36	30	31	19
Selvstendige.....	55	57	59	54	37
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	8	10	12	9	4
Middels og høyere funksjonærer.....	29	22	17	18	11
Selvstendige.....	26	26	25	24	29

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.12 Aktivitetsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	38	30	40	23	30
Middels og høyere funksjonærer.....	34	32	34	35	38
Selvstendige.....	47	43	40	50	40
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	42	28	41	25	35
Middels og høyere funksjonærer.....	35	32	38	39	41
Selvstendige.....	48	45	41	55	38
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	31	34	39	16	:
Middels og høyere funksjonærer.....	33	31	28	26	35
Selvstendige.....	:	32	:	:	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.13 Medlemsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Sprettbygd	17	20	23	23	14
Tettbygd					
200-19 999.....	15	16	14	14	10
20 000-99 999.....	18	14	13	16	11
100 000 og flere	18	21	15	16	10
Menn i ulike bostedsstrøk					
Sprettbygd	24	29	29	28	19
Tettbygd					
200-19 999.....	21	23	18	20	13
20 000-99 999.....	25	21	19	23	13
100 000 og flere	23	28	20	23	14
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Sprettbygd	9	12	14	16	9
Tettbygd					
200-19 999.....	9	9	10	9	7
20 000-99 999.....	12	8	8	8	8
100 000 og flere	13	14	10	10	6

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.14 Aktivitetsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Sprettbygd	33	35	36	37	34
Tettbygd					
200-19 999.....	34	33	38	33	36
20 000-99 999.....	38	33	26	29	32
100 000 og flere	40	31	29	33	40
Menn i ulike bostedsstrøk					
Sprettbygd	36	39	38	45	32
Tettbygd					
200-19 999.....	33	30	39	37	35
20 000-99 999.....	41	35	29	34	40
100 000 og flere	47	33	34	33	43
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Sprettbygd	25	26	32	22	37
Tettbygd					
200-19 999.....	36	39	37	27	39
20 000-99 999.....	32	:	22	:	:
100 000 og flere	26	26	19	31	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.15 Medlemsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	10	11	9	9	6
10-12 år	16	20	17	17	11
13 år eller mer	42	36	28	28	18
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	16	18	14	16	12
10-12 år	20	28	22	22	14
13 år eller mer	46	41	34	34	22
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	5	5	5	5	2
10-12 år	11	13	12	12	7
13 år eller mer	35	29	22	20	14

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.16 Aktivitetsprosent i bransjeorganisasjon o.l., etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	36	31	37	31	31
10-12 år	36	32	36	35	32
13 år eller mer	35	35	30	33	41
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	40	31	36	33	31
10-12 år	37	35	40	44	34
13 år eller mer	36	34	31	33	43
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	24	31	39	26	:
10-12 år	33	26	27	17	30
13 år eller mer	32	36	29	32	38

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 3.17-3.26 er for faglig og politisk indeks

Tabell 3.17 Medlemsprosent i politiske partier, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	19	17	14	12	10
Kvinner	14	12	9	8	8
Aldersgrupper					
16-24 år	8	8	6	6	6
25-44 år	17	13	9	7	6
45-66 år	21	19	17	14	12
67-79 år	16	18	14	14	11
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	9	8	7	8	6
25-44 år	21	15	11	10	7
45-66 år	25	24	21	15	13
67-79 år	17	24	18	17	13
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	7	8	4	3	6
25-44 år	14	11	7	5	5
45-66 år	17	13	13	12	12
67-79 år	15	14	10	12	10

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.18 Aktivitetsprosent i politiske partier, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	35	31	35	36	32
Kvinner	35	29	28	29	37
Aldersgrupper					
16-24 år	46	39	31	40	31
25-44 år	39	33	38	30	39
45-66 år	34	29	33	36	38
67-79 år	16	19	21	27	15
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	49	31	:	44	:
25-44 år	36	35	44	36	26
45-66 år	35	30	35	35	41
67-79 år	17	25	23	31	:
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	:	48	:	:	:
25-44 år	42	31	28	17	58
45-66 år	32	28	30	37	35
67-79 år	15	10	:	23	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.19 Medlemsprosent i politiske partier, etter sosio-økonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	16	12	8	7	7
Middels og høyere funksjonærer	21	15	12	10	8
Selvstendige	32	29	25	23	18
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	18	13	11	7	7
Middels og høyere funksjonærer	23	17	13	13	8
Selvstendige	35	32	28	26	20
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	12	11	4	7	8
Middels og høyere funksjonærer	18	14	11	8	9
Selvstendige	24	22	17	15	11

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.20 Aktivitetsprosent i politiske partier, etter sosio-økonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	33	29	41	28	30
Middels og høyere funksjonærer	37	36	36	36	50
Selvstendige	42	35	32	31	32
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	35	30	43	28	21
Middels og høyere funksjonærer	33	40	37	45	51
Selvstendige	39	32	39	28	31
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	31	28	:	28	40
Middels og høyere funksjonærer	43	29	35	22	50
Selvstendige	:	:	:	:	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.21 Medlemsprosent i politiske partier, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	20	20	17	16	12
Tettbygd					
200-19 999.....	16	14	12	9	8
20 000-99 999.....	14	10	7	8	9
100 000 og flere.....	15	12	8	6	6
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	25	24	21	20	14
Tettbygd					
200-19 999.....	18	16	15	11	9
20 000-99 999.....	16	14	10	9	9
100 000 og flere.....	15	14	10	6	6
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	14	16	12	11	11
Tettbygd					
200-19 999.....	14	12	9	7	7
20 000-99 999.....	12	6	5	7	8
100 000 og flere.....	14	10	6	7	6

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.22 Aktivitetsprosent i politiske partier, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	34	29	33	36	36
Tettbygd					
200-19 999.....	35	32	36	32	40
20 000-99 999.....	38	36	23	17	25
100 000 og flere.....	32	24	29	40	28
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	32	30	37	38	35
Tettbygd					
200-19 999.....	34	35	38	35	35
20 000-99 999.....	41	35	31	24	12
100 000 og flere.....	36	25	25	:	:
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	36	29	23	32	36
Tettbygd					
200-19 999.....	37	29	32	28	47
20 000-99 999.....	35	38	:	:	:
100 000 og flere.....	27	23	:	39	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.23 Medlemsprosent i politiske partier, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre.....	15	13	11	10	8
10-12 år.....	16	15	11	9	9
13 år eller mer.....	23	18	15	11	10
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	20	18	15	13	7
10-12 år.....	18	17	13	12	12
13 år eller mer.....	24	20	16	12	7
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	12	10	7	9	8
10-12 år.....	14	12	8	6	6
13 år eller mer.....	22	16	14	10	12

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.24 Aktivitetsprosent i politiske partier, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre.....	33	29	29	34	20
10-12 år.....	36	29	36	29	32
13 år eller mer.....	36	36	32	39	47
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	31	30	30	37	:
10-12 år.....	38	30	39	34	28
13 år eller mer.....	37	37	37	39	53
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	35	28	28	31	23
10-12 år.....	34	26	31	17	39
13 år eller mer.....	36	35	26	39	43

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.25 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

	1983	1987	1991	1995	1997
I alt	24	24	21	22	21
Kjønn					
Menn	32	31	27	28	22
Kvinner	17	17	16	16	19
Alder					
16-24 år	12	10	7	9	7
25-44 år	31	31	26	26	22
45-66 år	31	29	29	30	29
67-79 år	9	13	10	11	10
Sosioøkonomisk status					
Arbeidere og lavere funksjonærer	27	25	23	23	21
Middels og høyere funksjonærer	44	39	33	35	31
Selvstendige	39	40	34	34	26
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	23	25	25	25	22
Tettbygd					
200-19 999	25	24	21	23	21
20 000-99 999	27	21	20	23	22
100 000 og flere	23	26	20	20	18
Utdanning					
9 år eller mindre	19	18	16	16	13
10-12 år	25	25	21	22	20
13 år eller mer	46	44	35	35	33

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 3.26 Andel med høy faglig og politisk integrasjon, etter alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning kontrollert for kjønn. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

	1983		1987		1991		1995		1997	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Alder										
16-24 år	15	8	12	9	7	7	11	6	8	7
25-44 år	37	24	38	25	30	22	32	20	23	21
45-66 år	42	19	39	18	38	19	37	22	31	27
67-79 år	16	4	23	5	16	4	18	6	16	4
Sosioøkonomisk status										
Arbeidere og lavere funksjonærer	31	21	29	21	27	19	26	18	23	19
Middels og høyere funksjonærer	45	41	42	35	36	31	41	29	30	32
Selvstendige	46	23	46	26	41	18	42	17	28	21
Bostedsstrøk										
Spredtbygd	31	13	33	20	33	14	32	17	24	20
Tettbygd										
200-19 999	32	19	29	12	25	17	29	17	22	20
20 000-99 999	35	19	32	18	25	16	30	15	23	20
100 000 og flere	29	18	32	16	24	16	23	16	20	16
Utdanning										
9 år eller mindre	27	12	27	11	22	10	22	11	15	11
10-12 år	31	17	30	20	26	15	28	15	22	17
13 år eller mer	48	45	47	40	37	33	39	31	30	35

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

4 Deltakelse i frivillige organisasjoner

Frivillige organisasjoner behandles her ved å analysere indeksen for integrasjon i det frivillige organisasjonslivet. Tabellvedlegget til kapitlet inneholder også medlemsprosent for ulike befolkningsgrupper i hver av de frivillige organisasjonene, samt aktivitetsprosent for de fem største frivillige organisasjonstypene. Utviklingen i andel medlemmer i de ulike frivillige organisasjonene finnes i vedlegg A.

4.1 Begrepsavklaringer

- Frivillige organisasjoner: kristelige foreninger, idrettslag, kvinneorganisasjoner o.l., helselag o.l. (humanitære organisasjoner), ungdomslag/pensjonistforeninger, musikkforening o.l. (kulturorganisasjoner), borettslag o.l., velforening o.l., lokal interessegruppe o.l., og andre foreninger.
- Indeks for integrasjon i frivillige organisasjoner: samlemål for de frivillige organisasjonene (konstruksjonen av indeksen er nærmere beskrevet i vedlegg A).

4.2 Integrasjon i det frivillige foreningslivet blant menn og kvinner¹³

Menn og kvinner er like integrert i frivillige organisasjoner

Det mest iøynefallende mønsteret i figur 4.1 er at kvinner og menn er omtrent like sterkt integrert i det frivillige organisasjonslivet i hele perioden. I 1997 var f.eks. andelen sterkt integrerte helt lik for menn og kvinner, 33 prosent. Både menn og kvinner har blitt litt sterkere integrert i det frivillige foreningslivet etter 1983.

4.3 Integrasjon i frivillige organisasjoner for menn og kvinner i ulike aldersgrupper

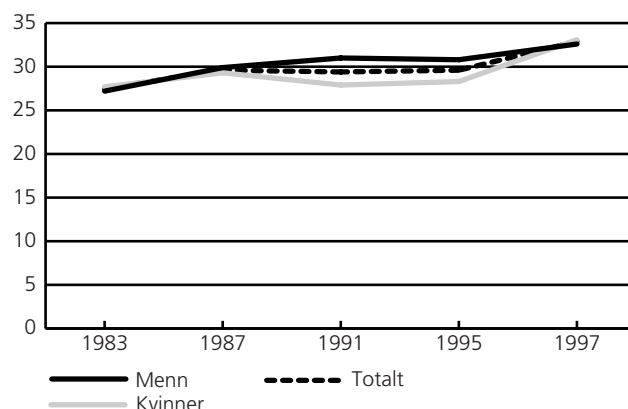
De yngste er svakest integrert

I hele perioden er de yngste svakest integrert i det frivillige foreningslivet (figur 4.2). Forskjellen i integrasjon mellom de andre aldersgruppene varierer noe over tid, men i 1997 var det ingen forskjeller. I 1997 var 24 prosent av de yngste sterkt integrert i det frivillige organisasjonslivet, mot rundt 35 prosent i de andre

aldersgruppene. Blant unge og yngre er integrasjonen i det frivillige foreningslivet stabil i løpet av perioden. Middelaldrende og eldre har blitt sterkere integrert over tid.

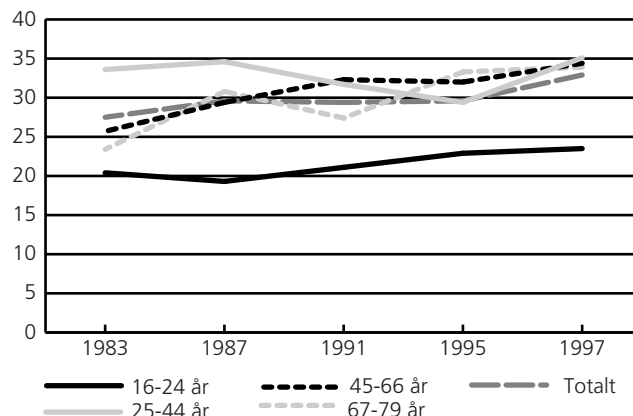
Menn og kvinner i de samme aldersgruppene er omtrent like sterkt integrert i det frivillige foreningslivet. Et unntak er at eldre kvinner er noe sterkere integrert enn menn i 1983.

Figur 4.1 Andel menn og kvinner med sterk integrasjon i frivillige organisasjoner. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Figur 4.2 Andel med sterk integrasjon i frivillige organisasjoner, etter alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

¹³ Det er viktig å huske at det i materialet fra 1997 er inkludert andre personer i husholdningen for to av organisasjonene.

4.4 Integrasjon i frivillige organisasjoner for menn og kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper

Arbeidere og lavere funksjonærer er svakest integrert

Arbeidere og lavere funksjonærer er svakest integrert i det frivillige organisasjonslivet i hele perioden (figur 4.3). I 1997 var f.eks. 28 prosent av arbeiderne og de lavere funksjonærene, 40 prosent av de middels og høyere funksjonærene og 37 prosent av de selvstendige sterkt integrert i det frivillige foreningslivet. Integrasjonen er i alle de sosioøkonomiske gruppene omtrent den samme i 1983 og 1997.

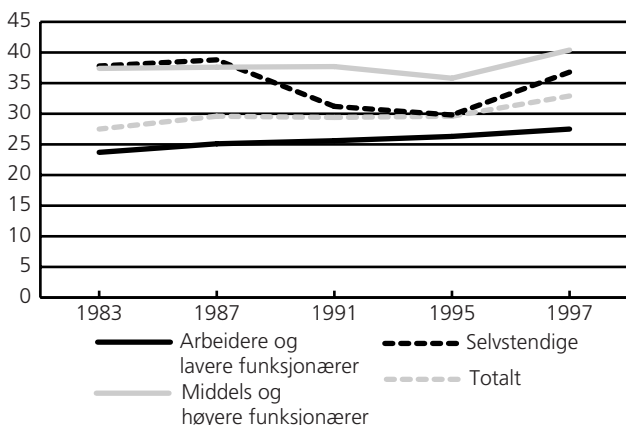
I den middels og høyere funksjonærgruppen var menn sterkere integrert i det frivillige foreningslivet enn kvinner i 1991. På de andre tidspunktene er det ingen forskjeller i integrasjon i denne gruppen. Mannlige og kvinnelige arbeidere og lavere funksjonærer er omtrent like sterkt integrert i de frivillige organisasjonene. Selvstendige kvinner er sterkere integrert enn selvstendige menn i 1983 og 1997.

4.5 Integrasjon i frivillige organisasjoner for menn og kvinner i ulike utdanningsgrupper

Integrasjon i det frivillige organisasjonslivet styrkes med økende utdanning

Av utdanningsgruppene er personer med lang utdanning sterkest integrert i det frivillige foreningslivet i hele perioden (figur 4.4). Personer med middels utdanning befinner seg i en mellomposisjon, mens personer med lav utdanning er svakest integrert. I 1997 var f.eks. 44 prosent av de med lang utdanning, 32 prosent av de med middels utdanning, og 24 prosent av de med kort utdanning sterkt integrert i det frivillige organisasjonslivet. Det er med andre ord slik at integrasjonen i det frivillige organisasjonslivet styrkes med økende utdanning. Integrasjonen har vært relativt stabil for alle utdanningsgruppene fra 1983 til 1997.

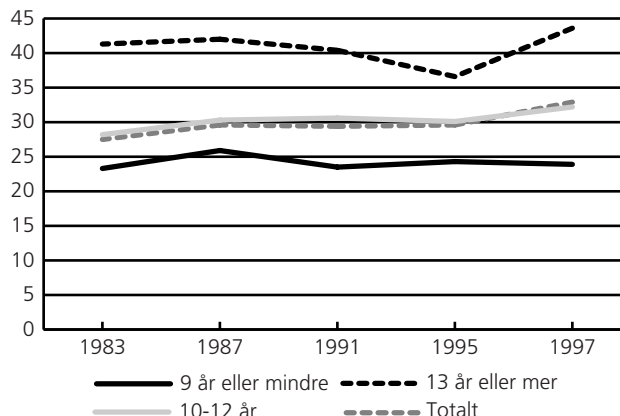
Figur 4.3 Andel med sterk integrasjon i frivillige organisasjoner, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Det er ingen vesentlige forskjeller i integrasjon i det frivillige foreningslivet mellom menn og kvinner med samme utdanning.

Figur 4.4 Andel med sterk integrasjon i frivillige organisasjoner, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

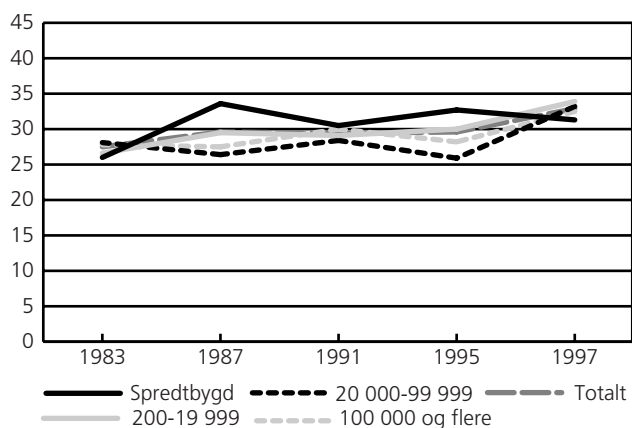
4.6 Integrasjon i frivillige organisasjoner blant menn og kvinner i ulike bostedsstrøk

Integrasjonen i det frivillige foreningslivet er omtrent det samme på små og store steder

Personer i ulike bostedsstrøk er ganske likt integrert i det frivillige foreningslivet (figur 4.5). I 1997 var f.eks. 31 prosent av personene i spredtbygde strøk, 34 prosent av personene på små steder, 33 prosent av personene i byer, og 33 prosent av personene i storbyer, sterkt integrert i de frivillige organisasjonene. På små steder har integrasjonen i det frivillige organisasjonslivet blitt styrket fra 1983 til 1997. I de andre bostedsstrøkene har integrasjonsstyrken vært relativt stabil i samme tidsperiode.

I spredtbygde strøk er kvinner litt sterkere integrert i det frivillige foreningslivet enn menn. På små steder og i byer er menn og kvinner omtrent like sterkt integrert. I storbyene var menn sterkere integrert i det frivillige foreningslivet enn kvinner fram til 1991, men etter det har det skjedd en utjevning.

Figur 4.5 Andel med sterk integrasjon i frivillige organisasjoner, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.2 Medlemsprosent i kristelige/religiøse foreninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ..	6	4	5	5	5
Middels og høyere funksjonærer....	9	9	7	7	7
Selvstendige.....	10	9	6	7	6
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ..	4	4	4	3	4
Middels og høyere funksjonærer....	8	9	5	8	5
Selvstendige.....	9	6	6	4	5
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ..	8	5	5	7	7
Middels og høyere funksjonærer....	11	9	8	6	8
Selvstendige.....	11	15	7	13	9

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.1-4.4 er for deltakelse i kristelige/religiøse foreninger

Tabell 4.1 Medlemsprosent i kristelige/religiøse foreninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	6	7	5	7	5
Kvinner.....	12	10	9	9	9
Aldersgrupper					
16-24 år	7	8	7	7	6
25-44 år	7	5	6	5	5
45-66 år	11	11	8	8	8
67-79 år	15	17	11	16	15
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	4	7	7	7	5
25-44 år	7	5	5	5	4
45-66 år	6	7	5	7	6
67-79 år	8	11	6	11	7
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	9	8	6	6	7
25-44 år	6	5	6	6	6
45-66 år	16	14	11	9	10
67-79 år	21	21	16	19	23

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.3 Medlemsprosent i kristelige/religiøse foreninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	12	12	8	10	108
Tettbygd					
200-19 999.....	8	7	8	6	6
20 000-99 999.....	8	12	7	9	9
100 000 og flere	6	6	6	7	7
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd	8	8	5	7	4
Tettbygd					
200-19 999.....	6	7	6	6	4
20 000-99 999.....	5	10	6	8	8
100 000 og flere	4	4	4	6	5
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd	17	16	11	14	12
Tettbygd					
200-19 999.....	10	8	10	6	8
20 000-99 999.....	12	13	7	10	10
100 000 og flere	8	8	7	8	8

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.4 Medlemsprosent i kristelige/religiøse foreninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre.....	10	9	8	7	8
10-12 år	7	7	6	7	6
13 år eller mer	12	12	9	10	9
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	6	5	5	4	3
10-12 år	5	6	5	6	5
13 år eller mer	10	11	7	10	6
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	13	12	9	9	11
10-12 år	9	8	7	8	8
13 år eller mer	16	14	12	10	12

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.5-4.12 er for deltakelse i idrettslag/foreninger**Tabell 4.5 Medlemsprosent i idrettslag/foreninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997**

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	36	39	37	36	34
Kvinner	21	24	24	24	23
Aldersgrupper					
16-24 år	35	41	43	39	36
25-44 år	38	39	36	33	33
45-66 år	20	25	25	27	25
67-79 år	8	10	11	12	13
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	43	48	46	41	37
25-44 år	45	43	43	38	38
45-66 år	28	34	34	35	33
67-79 år	13	17	17	18	18
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	27	33	39	37	34
25-44 år	31	34	29	28	28
45-66 år	11	15	16	18	17
67-79 år	5	4	5	7	7

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.6 Aktivitetsprosent i idrettslag/foreninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	59	57	62	63	60
Kvinner	51	51	57	57	66
Aldersgrupper					
16-24 år	73	73	75	80	80
25-44 år	57	57	63	64	68
45-66 år	42	35	44	45	48
67-79 år	21	22	23	26	28
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	75	74	76	80	78
25-44 år	60	61	69	68	66
45-66 år	46	38	46	51	48
67-79 år	23	27	20	34	29
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	69	70	75	79	82
25-44 år	51	52	56	60	71
45-66 år	33	29	37	34	49
67-79 år	:	:	:	:	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.7 Medlemsprosent i idrettslag/foreninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	30	32	32	31	27
Middels og høyere funksjonærer	37	41	39	37	35
Selvstendige	38	39	37	36	33
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	37	36	39	36	31
Middels og høyere funksjonærer	42	47	43	43	42
Selvstendige	40	42	42	43	34
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	21	27	24	25	22
Middels og høyere funksjonærer	31	33	35	32	29
Selvstendige	34	32	27	22	31

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.8 Aktivitetsprosent i idrettslag/foreninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	55	56	62	64	61
Middels og høyere funksjonærer	58	57	58	61	65
Selvstendige	48	38	45	49	45
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	55	59	64	70	60
Middels og høyere funksjonærer	62	61	62	63	62
Selvstendige	53	42	43	49	43
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	53	53	56	55	62
Middels og høyere funksjonærer	50	51	53	58	69
Selvstendige	34	26	50	:	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.9 Medlemsprosent i idrettslag/foreninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	29	33	34	34	29
Tettbygd					
200-19 999	30	34	32	31	28
20 000-99 999	24	25	25	25	30
100 000 og flere	26	28	29	25	28
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd	38	39	41	38	34
Tettbygd					
200-19 999	37	42	38	37	32
20 000-99 999	30	31	30	31	36
100 000 og flere	33	37	36	33	33
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd	20	28	26	31	24
Tettbygd					
200-19 999	23	27	26	25	23
20 000-99 999	19	19	21	20	23
100 000 og flere	18	20	22	17	23

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.10 Aktivitetsprosent i idrettslag/foreninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	45	42	47	52	53
Tettbygd					
200-19 999	57	55	61	58	61
20 000-99 999	71	74	70	71	68
100 000 og flere	65	61	67	69	71
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd	47	43	45	56	53
Tettbygd					
200-19 999	61	58	66	62	58
20 000-99 999	72	72	74	72	66
100 000 og flere	66	64	69	67	67
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd	40	40	50	48	54
Tettbygd					
200-19 999	49	50	54	53	66
20 000-99 999	68	77	67	67	70
100 000 og flere	64	56	64	70	78

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.11 Medlemsprosent i idrettslag/foreninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	23	26	24	23	19
10-12 år	33	35	35	32	29
13 år eller mer	36	38	36	34	33
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	30	33	33	28	25
10-12 år	41	41	40	37	34
13 år eller mer	38	45	40	41	38
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	17	20	17	19	15
10-12 år	24	28	29	26	24
13 år eller mer	31	29	32	25	29

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.12 Aktivitetsprosent i idrettslag/foreninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	50	48	56	52	60
10-12 år	61	57	62	63	63
13 år eller mer	60	57	62	62	59
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	51	49	54	53	61
10-12 år	63	58	66	66	60
13 år eller mer	66	61	63	64	54
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	48	48	58	51	58
10-12 år	56	56	56	58	67
13 år eller mer	48	46	59	58	65

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.13-4.16 er for deltakelse i kvinneorganisasjoner o.l.

Tabell 4.13 Medlemsprosent i kvinneorganisasjoner, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	0	0	0	0	.
Kvinner	8	7	6	6	6
Aldersgrupper					
16-24 år	1	0	1	1	1
25-44 år	5	4	3	2	5
45-66 år	5	5	4	6	8
67-79 år	4	6	4	5	8
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	0	0	1	0	.
25-44 år	0	0	0	0	.
45-66 år	0	0	0	1	.
67-79 år	0	0	0	0	.
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	2	1	1	1	1
25-44 år	9	8	6	4	5
45-66 år	9	9	9	11	8
67-79 år	7	9	7	8	8

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.14 Medlemsprosent i kvinneorganisasjoner, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ..	2	3	2	2	5
Middels og høyere funksjonærer....	4	3	3	4	6
Selvstendige	7	7	6	5	17
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ..	0	0	0	0	.
Middels og høyere funksjonærer....	0	1	0	0	.
Selvstendige	0	0	1	1	.
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ..	5	6	4	5	5
Middels og høyere funksjonærer....	9	6	6	7	6
Selvstendige	22	22	18	14	17

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.15 Medlemsprosent i kvinneorganisasjoner, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	6	7	5	5	10
Tettbygd					
200-19 999.....	4	3	3	3	4
20 000-99 999.....	2	2	2	3	4
100 000 og flere.....	2	3	3	2	4
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	0	0	0	1	.
Tettbygd					
200-19 999.....	0	0	0	0	.
20 000-99 999.....	0	0	0	0	.
100 000 og flere.....	0	0	1	0	.
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	11	14	11	10	10
Tettbygd					
200-19 999.....	7	6	5	5	4
20 000-99 999.....	5	4	4	6	4
100 000 og flere.....	4	5	5	4	4

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.16 Medlemsprosent i kvinneorganisasjoner, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre.....	4	4	3	3	5
10-12 år.....	3	4	3	4	5
13 år eller mer.....	6	5	3	3	8
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	0	0	0	0	.
10-12 år.....	0	0	0	0	.
13 år eller mer.....	0	0	0	0	.
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	7	7	5	6	5
10-12 år.....	7	7	7	7	5
13 år eller mer.....	14	10	6	6	8

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.17-4.24 er for deltakelse i humanitære organisasjoner

Tabell 4.17 Medlemsprosent i humanitære organisasjoner, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn.....	12	12	10	10	12
Kvinner.....	22	21	18	19	20
Aldersgrupper					
16-24 år.....	5	3	3	5	5
25-44 år.....	12	12	9	10	10
45-66 år.....	26	25	20	21	23
67-79 år.....	30	30	31	28	33
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år.....	4	4	3	4	4
25-44 år.....	8	9	7	7	8
45-66 år.....	18	17	14	14	16
67-79 år.....	23	25	23	20	25
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år.....	5	3	4	6	6
25-44 år.....	16	15	12	13	11
45-66 år.....	34	34	28	27	30
67-79 år.....	35	34	38	34	42

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.18 Aktivitetsprosent i humanitære organisasjoner, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn.....	19	25	24	17	21
Kvinner.....	39	40	38	32	27
Aldersgrupper					
16-24 år.....	46	:	:	43	40
25-44 år.....	32	33	28	23	26
45-66 år.....	32	33	31	25	22
67-79 år.....	27	35	34	30	27
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år.....	:	:	:	:	:
25-44 år.....	29	25	22	17	23
45-66 år.....	13	18	20	11	17
67-79 år.....	9	22	22	15	17
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år.....	:	:	:	:	:
25-44 år.....	33	37	31	26	29
45-66 år.....	43	39	37	32	24
67-79 år.....	36	42	40	37	34

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.19 Medlemsprosent i humanitære organisasjoner, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	16	13	11	12	14
Middels og høyere funksjonærer.....	11	11	10	13	14
Selvstendige.....	26	25	23	19	23
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	12	10	6	8	11
Middels og høyere funksjonærer.....	9	10	9	9	12
Selvstendige.....	19	18	19	18	19
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	20	17	16	17	19
Middels og høyere funksjonærer.....	15	13	11	17	17
Selvstendige.....	42	40	32	23	33

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.20 Aktivitetsprosent i humanitære organisasjoner, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	30	34	36	26	29
Middels og høyere funksjonærer.....	26	27	27	22	20
Selvstendige.....	35	32	26	17	27
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	22	30	36	16	27
Middels og høyere funksjonærer.....	21	24	20	20	21
Selvstendige.....	18	18	14	14	11
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	36	36	36	32	30
Middels og høyere funksjonærer.....	29	30	33	24	20
Selvstendige.....	51	47	40	:	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.21 Medlemsprosent i humanitære organisasjoner, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spreidbygd	26	28	23	20	24
Tettbygd					
200-19 999.....	16	17	15	17	16
20 000-99 999.....	10	9	11	11	11
100 000 og flere.....	9	7	7	8	12
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spreidbygd	17	19	15	13	17
Tettbygd					
200-19 999.....	12	12	11	13	12
20 000-99 999.....	8	6	5	8	9
100 000 og flere.....	8	7	7	5	10
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spreidbygd	36	37	34	28	31
Tettbygd					
200-19 999.....	21	22	19	21	19
20 000-99 999.....	12	12	15	15	13
100 000 og flere.....	10	8	7	10	14

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.22 Aktivitetsprosent i humanitære organisasjoner, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spreidbygd	35	36	34	32	22
Tettbygd					
200-19 999.....	28	36	31	24	29
20 000-99 999.....	30	33	33	30	24
100 000 og flere.....	27	24	36	19	23
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spreidbygd	18	24	27	19	15
Tettbygd					
200-19 999.....	20	26	27	14	25
20 000-99 999.....	:	:	:	:	29
100 000 og flere.....	22	18	15	:	17
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spreidbygd	44	42	38	38	26
Tettbygd					
200-19 999.....	33	42	34	30	31
20 000-99 999.....	39	31	40	31	20
100 000 og flere.....	31	29	58	24	27

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.23 Medlemsprosent i humanitære organisasjoner, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	22	21	19	20	21
10-12 år	14	14	12	13	17
13 år eller mer	13	12	11	11	13
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	15	13	13	13	13
10-12 år	10	12	8	11	14
13 år eller mer	11	12	10	7	9
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	26	27	24	25	28
10-12 år	18	17	16	16	19
13 år eller mer	16	12	12	15	17

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.24 Aktivitetsprosent i humanitære organisasjoner, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	34	36	34	30	25
10-12 år	30	34	35	27	27
13 år eller mer	22	27	22	14	19
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	18	11	27	13	17
10-12 år	20	21	21	19	25
13 år eller mer	18	22	19	13	9
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	41	39	37	37	27
10-12 år	36	43	42	33	29
13 år eller mer	25	34	26	14	24

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.25-4.28 er for deltakelse i ungdomslag/pensjonistforeninger**Tabell 4.25 Medlemsprosent i ungdomslag/pensjonistforeninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997**

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	10	11	10	9	10
Kvinner	13	12	10	10	11
Aldersgrupper					
16-24 år	12	10	7	7	8
25-44 år	11	10	9	9	12
45-66 år	7	7	7	6	6
67-79 år	23	26	27	28	28
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	13	11	8	8	8
25-44 år	10	9	8	7	9
45-66 år	7	7	8	6	6
67-79 år	17	22	24	29	27
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	11	9	5	6	7
25-44 år	13	11	9	10	14
45-66 år	7	7	7	6	6
67-79 år	28	28	30	27	30

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.26 Medlemsprosent i ungdomslag/pensjonistforeninger, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	8	9	7	7	8
Middels og høyere funksjonærer	9	9	7	8	9
Selvstendige	15	11	11	11	13
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	8	9	6	6	7
Middels og høyere funksjonærer	9	8	8	6	8
Selvstendige	11	11	11	13	14
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	8	8	8	7	10
Middels og høyere funksjonærer	10	11	7	10	11
Selvstendige	23	12	11	5	11

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.27 Medlemsprosent i ungdomslag/pensjonistforeninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Sprettbygd	15	18	14	15	13
Tettbygd					
200-19 999	10	9	9	10	10
20 000-99 999	11	9	8	7	9
100 000 og flere	10	10	10	8	10
Menn i ulike bostedsstrøk					
Sprettbygd	16	18	13	14	11
Tettbygd					
200-19 999	8	8	8	9	10
20 000-99 999	7	6	8	8	8
100 000 og flere	8	10	10	7	10
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Sprettbygd	15	17	15	16	15
Tettbygd					
200-19 999	12	11	9	11	10
20 000-99 999	14	12	8	6	10
100 000 og flere	12	10	10	9	10

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.28 Medlemsprosent i ungdomslag/pensjonistforeninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	13	12	12	12	11
10-12 år	11	11	10	9	10
13 år eller mer	10	10	8	9	13
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	11	10	11	11	7
10-12 år	11	12	10	10	11
13 år eller mer	8	8	9	7	12
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	15	14	13	13	13
10-12 år	11	10	10	8	10
13 år eller mer	13	12	7	11	15

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.29-4.32 er for deltakelse i kulturorganisasjoner

Tabell 4.29 Medlemsprosent i kulturorganisasjoner, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	8	7	8	7	8
Kvinner.....	9	8	8	8	11
Aldersgrupper					
16-24 år	12	11	11	10	10
25-44 år	9	8	8	7	11
45-66 år	7	7	9	7	10
67-79 år	4	4	4	3	5
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	8	10	9	9	7
25-44 år	9	7	7	6	9
45-66 år	8	8	10	8	10
67-79 år	3	4	4	4	5
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	16	12	13	12	14
25-44 år	9	10	8	9	12
45-66 år	6	7	7	6	10
67-79 år	4	4	3	2	5

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.30 Medlemsprosent i kulturorganisasjoner, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	7	8	6	7	8
Middels og høyere funksjonærer.....	10	9	9	9	13
Selvstendige.....	11	9	12	7	5
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	7	7	6	6	8
Middels og høyere funksjonærer.....	11	8	10	8	12
Selvstendige.....	9	8	12	8	3
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer ...	8	8	7	8	8
Middels og høyere funksjonærer.....	8	11	8	10	14
Selvstendige.....	13	10	13	3	9

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.31 Medlemsprosent i kulturorganisasjoner, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	9	9	9	9	6
Tettbygd					
200-19 999.....	9	9	9	8	12
20 000-99 999.....	8	8	8	6	10
100 000 og flere.....	7	6	7	6	10
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd	7	8	10	8	5
Tettbygd					
200-19 999.....	9	9	7	8	10
20 000-99 999.....	7	7	7	6	9
100 000 og flere.....	7	4	8	4	9
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd	11	97	8	9	7
Tettbygd					
200-19 999.....	8	93	10	7	14
20 000-99 999.....	8	:	9	6	11
100 000 og flere.....	6	:	5	7	10

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.32 Medlemsprosent i kulturorganisasjoner, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre.....	7	6	7	4	6
10-12 år	9	8	8	8	9
13 år eller mer	10	12	11	10	14
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	6	6	8	3	4
10-12 år	9	8	7	8	8
13 år eller mer	10	8	11	8	12
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	8	6	6	4	8
10-12 år	9	8	9	8	10
13 år eller mer	9	16	11	12	15

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.33-4.40 er for deltakelse i borettslag o.l.**Tabell 4.33 Medlemsprosent i borettslag o.l., etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997**

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	15	13	12	12	14
Kvinner	14	13	12	11	15
Aldersgrupper					
16-24 år	11	9	8	6	9
25-44 år	20	16	15	14	16
45-66 år	12	12	13	12	16
67-79 år	11	11	11	11	14
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	10	7	7	7	8
25-44 år	21	17	15	14	14
45-66 år	14	11	12	13	16
67-79 år	10	11	10	9	17
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	13	11	9	5	10
25-44 år	19	15	14	13	18
45-66 år	11	12	13	11	16
67-79 år	12	11	12	12	10

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.34 Aktivitetsprosent i borettslag o.l., etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	23	24	26	24	23
Kvinner	21	18	19	17	19
Aldersgrupper					
16-24 år	13	11	11	19	14
25-44 år	24	22	20	22	19
45-66 år	22	20	29	21	23
67-79 år	22	31	25	15	26
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	14	:	:	:	:
25-44 år	22	23	24	25	19
45-66 år	27	22	29	21	24
67-79 år	:	:	:	:	31
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	12	8	7	:	7
25-44 år	27	20	16	20	19
45-66 år	16	19	29	20	22
67-79 år	19	23	21	7	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.35 Medlemsprosent i borettslag o.l., etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	17	13	14	12	14
Middels og høyere funksjonærer	21	18	15	14	20
Selvstendige	9	8	6	5	6
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	17	13	14	12	13
Middels og høyere funksjonærer	20	17	15	15	18
Selvstendige	10	8	7	4	5
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	17	14	14	12	16
Middels og høyere funksjonærer	22	18	15	13	21
Selvstendige	6	8	3	6	7

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.36 Aktivitetsprosent i borettslag o.l., etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	20	19	26	21	22
Middels og høyere funksjonærer	27	19	21	23	18
Selvstendige	:	29	:	:	:
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	21	22	25	20	25
Middels og høyere funksjonærer	28	23	27	23	16
Selvstendige	:	:	:	:	:
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	19	17	27	22	18
Middels og høyere funksjonærer	25	14	14	23	20
Selvstendige	:	:	:	:	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.37 Medlemsprosent i borettslag o.l., etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	2	2	2	1	2
Tettbygd					
200-19 999	14	10	8	9	12
20 000-99 999	23	20	19	13	21
100 000 og flere.....	32	25	26	24	29
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	2	1	1	1	2
Tettbygd					
200-19 999	14	9	8	8	11
20 000-99 999	24	19	20	15	20
100 000 og flere.....	34	29	29	24	28
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	2	2	3	1	2
Tettbygd					
200-19 999	14	11	9	9	13
20 000-99 999	23	21	18	12	23
100 000 og flere.....	30	22	22	23	29

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.38 Aktivitetsprosent i borettslag o.l., etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	:	:	:	:	:
Tettbygd					
200-19 999	18	22	25	23	24
20 000-99 999	22	18	19	28	20
100 000 og flere.....	27	22	22	17	20
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	:	:	:	:	:
Tettbygd					
200-19 999	17	26	35	29	27
20 000-99 999	23	24	17	30	20
100 000 og flere.....	30	23	25	18	24
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	:	:	:	:	:
Tettbygd					
200-19 999	19	18	17	17	22
20 000-99 999	20	13	20	24	19
100 000 og flere.....	23	21	18	16	17

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.39 Medlemsprosent i borettslag o.l., etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre.....	12	10	10	10	13
10-12 år	16	15	14	11	13
13 år eller mer	21	16	13	15	21
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	12	9	9	10	12
10-12 år	17	14	15	11	12
13 år eller mer	22	20	12	16	20
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	13	12	11	9	14
10-12 år	15	15	13	11	14
13 år eller mer	21	12	14	15	21

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.40 Aktivitetsprosent i borettslag o.l., etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre.....	21	21	27	27	22
10-12 år	19	20	21	21	24
13 år eller mer	29	22	19	17	16
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	21	21	23	34	32
10-12 år	20	21	29	25	23
13 år eller mer	29	29	20	16	18
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre.....	21	21	29	21	16
10-12 år	18	18	11	15	24
13 år eller mer	29	7	18	18	13

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.41-4.48 er for deltakelse i velforeninger/grendelag**Tabell 4.41 Medlemsprosent i velforeninger/grendelag, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997**

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	16	17	19	19	25
Kvinner	12	15	15	16	22
Aldersgrupper					
16-24 år	3	3	5	5	13
25-44 år	21	23	22	21	24
45-66 år	15	18	21	21	29
67-79 år	9	9	11	13	18
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	2	2	6	4	14
25-44 år	22	23	24	23	24
45-66 år	20	20	25	23	32
67-79 år	9	12	13	16	20
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	3	4	4	6	11
25-44 år	19	23	21	19	25
45-66 år	10	15	18	19	26
67-79 år	9	6	9	10	16

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.42 Aktivitetsprosent i velforeninger/grendelag, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	39	34	35	37	36
Kvinner	31	34	33	30	36
Aldersgrupper					
16-24 år	:	:	43	21	21
25-44 år	40	38	37	36	43
45-66 år	32	31	34	34	35
67-79 år	20	23	12	25	24
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	:	:	:	:	19
25-44 år	45	39	37	36	46
45-66 år	35	28	36	39	34
67-79 år	:	24	14	29	28
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	:	:	:	:	24
25-44 år	36	36	36	35	41
45-66 år	26	36	31	27	36
67-79 år	:	:	:	20	20

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.43 Medlemsprosent i velforeninger/grendelag, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	15	16	16	17	20
Middels og høyere funksjonærer	23	23	26	25	32
Selvstendige	16	21	20	15	25
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	15	15	18	19	24
Middels og høyere funksjonærer	25	25	30	28	32
Selvstendige	17	21	23	17	23
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	16	18	14	16	16
Middels og høyere funksjonærer	20	21	22	22	31
Selvstendige	13	22	15	10	30

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.44 Aktivitetsprosent i velforeninger/grendelag, etter sosioøkonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	40	40	44	35	38
Middels og høyere funksjonærer	39	32	32	32	36
Selvstendige	43	32	41	56	42
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	41	46	44	38	39
Middels og høyere funksjonærer	43	35	29	33	35
Selvstendige	45	25	44	54	44
Kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	38	35	44	31	37
Middels og høyere funksjonærer	30	28	36	31	37
Selvstendige	:	44	:	:	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.45 Medlemsprosent i velforeninger/grendelag, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Sprettbygd	12	13	17	17	21
Tettbygd					
200-19 999	18	19	19	20	27
20 000-99 999	11	10	16	15	27
100 000 og flere	11	15	16	14	16
Menn i ulike bostedsstrøk					
Sprettbygd	14	13	18	19	21
Tettbygd					
200-19 999	19	20	22	22	28
20 000-99 999	14	11	17	16	29
100 000 og flere	11	17	19	15	18
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Sprettbygd	9	13	16	15	20
Tettbygd					
200-19 999	17	19	17	18	26
20 000-99 999	9	10	15	14	26
100 000 og flere	10	13	13	13	14

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.46 Aktivitetsprosent i velforeninger/grendelag, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Sprettbygd	44	46	47	50	42
Tettbygd					
200-19 999	35	33	32	31	39
20 000-99 999	30	23	32	33	29
100 000 og flere	26	30	25	23	32
Menn i ulike bostedsstrøk					
Sprettbygd	47	39	48	54	45
Tettbygd					
200-19 999	38	32	32	32	37
20 000-99 999	30	26	39	37	27
100 000 og flere	38	34	23	29	36
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Sprettbygd	39	53	46	43	40
Tettbygd					
200-19 999	33	34	32	29	40
20 000-99 999	:	19	25	26	30
100 000 og flere	11	25	28	16	26

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.47 Medlemsprosent i velforeninger/grendelag, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	11	12	13	12	17
10-12 år	15	17	17	19	23
13 år eller mer	24	25	27	24	32
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	13	15	14	14	20
10-12 år	15	17	19	18	23
13 år eller mer	25	23	31	28	33
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	9	10	12	11	15
10-12 år	15	18	15	19	23
13 år eller mer	23	27	24	18	31

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.48 Aktivitetsprosent i velforeninger/grendelag, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	36	34	37	36	36
10-12 år	34	33	35	34	37
13 år eller mer	36	35	29	30	35
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	37	29	45	41	29
10-12 år	40	34	33	38	38
13 år eller mer	39	38	29	33	35
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	34	40	29	31	44
10-12 år	27	33	37	31	36
13 år eller mer	32	31	29	26	34

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.49-4.52 er for deltakelse i lokale interessegrupper

Tabell 4.49 Medlemsprosent i lokale interessegrupper, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	4	3	5	5	4
Kvinner	3	3	3	4	4
Aldersgrupper					
16-24 år	4	2	4	5	2
25-44 år	5	4	4	4	5
45-66 år	3	2	4	4	5
67-79 år	2	2	3	3	2
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	4	2	4	4	2
25-44 år	6	4	5	5	4
45-66 år	4	3	6	4	6
67-79 år	1	2	3	5	1
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	3	2	4	4	3
25-44 år	4	4	2	4	5
45-66 år	3	1	2	3	4
67-79 år	3	2	2	2	2

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.50 Medlemsprosent i lokale interessegrupper, etter sosio-økonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	3	2	3	4	4
Middels og høyere funksjonærer	7	5	5	5	5
Selvstendige	4	4	5	3	5
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	3	2	3	5	4
Middels og høyere funksjonærer	8	5	7	5	5
Selvstendige	3	4	8	4	5
Kvinner i ulike sosio-økonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	2	2	2	3	4
Middels og høyere funksjonærer	7	5	3	5	6
Selvstendige	6	4	1	1	5

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.51 Medlemsprosent i lokale interessegrupper, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	3	3	4	5	4
Tettbygd					
200-19 999	4	3	4	4	5
20 000-99 999	3	3	4	3	4
100 000 og flere.....	4	3	3	5	3
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	4	3	6	7	4
Tettbygd					
200-19 999	4	3	5	5	4
20 000-99 999	3	3	7	3	5
100 000 og flere.....	5	4	3	4	3
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	3	4	3	3	4
Tettbygd					
200-19 999	4	3	3	3	5
20 000-99 999	4	3	2	3	3
100 000 og flere.....	4	2	4	6	3

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.52 Medlemsprosent i lokale interessegrupper, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	2	2	2	3	3
10-12 år.....	4	3	4	4	4
13 år eller mer.....	8	7	7	6	6
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	2	2	3	3	2
10-12 år.....	5	3	5	5	4
13 år eller mer.....	8	6	8	6	5
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	2	1	2	3	3
10-12 år	3	3	3	3	3
13 år eller mer.....	9	7	5	6	8

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.53-4.60 er for deltakelse i andre foreninger**Tabell 4.53 Medlemsprosent i andre foreninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997**

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	17	21	25	28	25
Kvinner.....	11	15	16	20	18
Aldersgrupper					
16-24 år	12	13	15	21	18
25-44 år	14	19	21	23	21
45-66 år	15	19	25	26	25
67-79 år	13	18	16	25	18
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	12	14	14	22	22
25-44 år	17	23	26	26	23
45-66 år	19	23	31	32	28
67-79 år	17	19	21	32	23

Kvinner i ulike aldersgrupper

16-24 år	11	12	16	19	14
25-44 år	12	15	17	20	18
45-66 år	12	15	18	21	21
67-79 år	9	16	12	19	13

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.54 Aktivitetsprosent i andre foreninger, etter kjønn og alder. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Kjønn					
Menn	69	66	61	58	57
Kvinner.....	57	58	52	53	57
Aldersgrupper					
16-24 år	68	58	49	57	48
25-44 år	64	65	59	51	57
45-66 år	67	63	61	62	59
67-79 år	49	60	50	53	67
Menn i ulike aldersgrupper					
16-24 år	73	60	58	65	46
25-44 år	71	69	63	52	59
45-66 år	72	62	61	63	60
67-79 år	45	73	50	57	60
Kvinner i ulike aldersgrupper					
16-24 år	61	55	40	47	51
25-44 år	55	58	52	51	54
45-66 år	59	63	60	61	57
67-79 år	:	48	50	48	81

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.55 Medlemsprosent i andre foreninger, etter sosio-økonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	10	12	18	19	17
Middels og høyere funksjonærer.....	22	24	26	29	25
Selvstendige.....	15	22	18	23	25
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	10	15	23	24	20
Middels og høyere funksjonærer.....	26	29	34	33	27
Selvstendige.....	16	24	19	24	27
Kvinner i ulike sosio-økonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	9	10	13	12	12
Middels og høyere funksjonærer.....	16	19	18	25	24
Selvstendige.....	12	18	15	22	22

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.56 Aktivitetsprosent i andre foreninger, etter sosio-økonomisk status. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	74	64	65	60	61
Middels og høyere funksjonærer.....	61	62	54	54	53
Selvstendige.....	77	78	66	48	66
Menn i ulike sosioøkonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	77	60	66	59	62
Middels og høyere funksjonærer.....	65	68	56	57	56
Selvstendige.....	79	82	67	45	67
Kvinner i ulike sosio-økonomiske grupper					
Arbeidere og lavere funksjonærer...	68	71	62	62	59
Middels og høyere funksjonærer.....	51	52	49	49	49
Selvstendige.....	:	:	:	:	:

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.57 Medlemsprosent i andre foreninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	11	14	17	21	20
Tettbygd					
200-19 999.....	13	17	21	23	20
20 000-99 999.....	19	19	20	25	22
100 000 og flere.....	18	21	23	26	25
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	12	14	20	26	25
Tettbygd					
200-19 999.....	16	20	27	28	21
20 000-99 999.....	23	23	25	30	24
100 000 og flere.....	20	26	27	29	31
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	9	14	13	16	16
Tettbygd					
200-19 999.....	10	14	16	20	18
20 000-99 999.....	15	16	16	20	19
100 000 og flere.....	16	16	19	23	20

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.58 Aktivitetsprosent i andre foreninger, etter bostedsstrøk. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	72	68	68	55	60
Tettbygd					
200-19 999.....	70	61	59	57	59
20 000-99 999.....	58	65	53	60	57
100 000 og flere.....	50	60	51	54	53
Menn i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	81	75	73	57	59
Tettbygd					
200-19 999.....	74	65	62	58	54
20 000-99 999.....	53	69	54	68	61
100 000 og flere.....	58	62	53	55	57
Kvinner i ulike bostedsstrøk					
Spredtbygd.....	60	61	59	53	60
Tettbygd					
200-19 999.....	64	55	54	56	63
20 000-99 999.....	65	60	52	47	52
100 000 og flere.....	39	58	48	53	48

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.59 Medlemsprosent i andre foreninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	10	13	15	18	15
10-12 år	15	18	20	23	20
13 år eller mer	27	31	34	33	31
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	11	16	18	23	20
10-12 år	17	20	25	26	22
13 år eller mer	30	35	39	38	35
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	9	11	12	15	11
10-12 år	12	15	15	20	18
13 år eller mer	23	26	29	27	27

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.60 Aktivitetsprosent i andre foreninger, etter utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	1983	1987	1991	1995	1997
Utdanning					
9 år eller mindre	66	63	68	62	63
10-12 år	66	64	55	57	57
13 år eller mer	58	59	51	51	54
Menn med ulik utdanning					
9 år eller mindre	70	65	67	64	54
10-12 år	72	66	63	60	56
13 år eller mer	62	67	52	52	58
Kvinner med ulik utdanning					
9 år eller mindre	62	60	68	60	74
10-12 år	56	60	42	51	58
13 år eller mer	50	45	48	50	49

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabellene 4.61-4.62 er for frivillig indeks**Tabell 4.61 Andel med høy verdi på indeksen for integrasjon i frivillige organisasjoner, etter kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent**

	1983	1987	1991	1995	1997
I alt	28	30	29	30	33
Kjønn					
Menn	27	30	31	31	33
Kvinner	28	29	28	28	33
Alder					
16-24 år	20	19	21	23	24
25-44 år	34	35	32	29	35
45-66 år	26	29	32	32	34
67-79 år	23	31	27	33	34
Sosioøkonomisk status					
Arbeidere og lavere funksjonærer ..	24	25	26	26	28
Middels og høyere funksjonærer....	37	38	38	36	40
Selvstendige	38	39	31	30	37
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	26	34	31	33	31
Tettbygd					
200-19 999	27	30	29	30	34
20 000-99 999	28	26	28	26	33
100 000 og flere	28	28	30	28	33
Utdanning					
9 år eller mindre	23	26	24	24	24
10-12 år	28	30	31	30	32
13 år eller mer	41	42	40	37	44

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Tabell 4.62 Andel med høy verdi på indeksen for integrasjon i frivillige organisasjoner, etter alder, sosioøkonomisk status, bostedsstrøk og utdanning kontrollert for kjønn. 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent

	1983		1987		1991		1995		1997	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Alder										
16-24 år	20	21	19	19	21	21	24	22	23	24
25-44 år	35	32	35	35	35	29	31	28	34	36
45-66 år	26	25	31	28	35	30	34	30	36	33
67-79 år	15	31	31	31	24	30	33	34	30	38
Sosioøkonomisk status										
Arbeidere og lavere funksjonærer	24	24	23	27	28	23	26	26	29	26
Middels og høyere funksjonærer.....	39	35	40	35	43	32	38	34	41	40
Selvstendige.....	33	48	36	45	31	33	32	25	32	49
Bostedsstrøk										
Spredtbygd.....	26	30	30	37	27	34	30	36	27	35
Tettbygd										
200-19 999	27	30	30	29	31	28	32	28	33	35
20 000-99 999	28	26	27	26	32	25	29	22	35	31
100 000 og flere.....	30	22	32	24	35	25	30	26	36	30
Utdanning										
9 år eller mindre	22	25	25	26	23	24	24	25	20	27
10-12 år	28	28	30	31	32	29	31	29	33	32
13 år eller mer	41	42	44	40	43	37	40	33	43	45

Kilde: SSBs levekårsundersøkelser 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Referanser

Allardt, Erik (1975): *Att Ha, Att Älska, Att vara*, Argos, Lund.

Andresen, Øyvind (1998): *Den norske arbeiderklassens grenser og innhold*, Arbeidsrapport nr. 3 - 1998, Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU.

Birkelund, Gunn E. og David Rose (1997): Women and social class - towards a more complete picture, *Sosiologisk tidsskrift*, 2, 145-167.

Lorentzen, Håkon og Ole A. Opdahlshoi (1997): *Integrasjon gjennom frivillige organisasjoner*, Rapport 97/19, Institutt for samfunnsforskning.

NOU (1980:7): *Demokrati og politiske ressurser*, Forbruker- og administrasjonsdepartementet.

NOU (1988:17): *Frivillige organisasjoner*, Finans- og tolldepartementet.

Statistiska centralbyrån (1996): *Politiska resurser och aktiviteter*, Levnadsförhållanden, Rapport nr. 90.

Statistisk sentralbyrå (1989): *Standard for utdanningsgruppering*, Standarder for norsk statistikk.

St.meld. nr. 27 (1996-97): *Om statens forhold til frivillige organisasjoner*, Kulturdepartementet.

Metodebetragtninger

Tabell A.1 Bruttoutvalg, frafall, nettoutvalg og svarprosent. Levekårsundersøkelsene 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997

	Levekår				
	1983	1987	1991	1995	1997
Bruttoutvalg.....	5 023	5 051	5 015	4 935	4 880
Frafall.....	1 094	1 099	1 260	1 215	1 517
Nettoutvalg.....	3 929	3 952	3 755	3 720	3 363
Svarprosent.....	78	78	75	75	69

Datakilder: bruttoutvalg, frafall og nettoutvalg

Datakildene som benyttes er Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelser fra 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997.

Den største endringen når det gjelder utvalg, frafall og svarprosent fra 1983 til 1997 er at frafallet øker over hele tidsperioden (se tabell A.1). I 1997 var svarprosenten nesten 10 prosent lavere enn i 1983.

At nettoutvalget går ned betyr i utgangspunktet mer usikkerhet, standardavviket øker. Forskjellene er imidlertid så små at dette ikke er spesielt relevant. Noe annet er det hvis frafallet er spesielt konsentrert til spesielle befolkningsgrupper. Da blir bruttoutvalget og nettoutvalget vesentlig forskjellig, vi har utvalgsskjevhet. Vi finner ikke at det er store forskjeller mellom bruttoutvalg og nettoutvalg i noen av undersøkelsene. Forskjellene er størst i 1997, og vi har valgt å bruke frafallsvekter i dette datamaterialet.

Sammenlignbarhet, variabelkonstruksjoner og variabelfordelinger

Organisasjonsspørsmålene

En gjennomgang av levekårsundersøkelsene fra 1983 til 1997 viser at det er enklest å sammenligne over tid hvis vi bruker spørsmålene om medlemskap og aktivitetsnivå i de opprinnelige organisasjonstypene (alternativene fra 1983-undersøkelsen). Ved å bruke disse spørsmålene finner vi de største forskjellene mellom 1997-undersøkelsen på den ene siden og de andre årgangene på den annen:

- Ungdomslag o.l.
I 1997 er foreldreråd spesifisert i spørsmålet.

- Musikkforening o.l.
I 1997 er kunstforening spesifisert i spørsmålet.
- Borettslag o.l.
I 1997 er borettslag tatt ut av spørsmålet. Dersom respondenten oppgav å bo i borettslag ble i 1997 medlemskap i borettslag registrert automatisk. Spørsmålet om boligbyggelag o.l. inkluderer respondenten og andre husholdsmedlemmer i 1997, tidligere bare respondenten.
- Lokal interessegruppe o.l.
I 1997 er miljøgruppe tatt ut av spørsmålet.
- Kvinneorganisasjoner o.l.
I 1997 er spørsmålet bare stilt til kvinner.
- Velforening o.l.
Spørsmålet om velforening o.l. inkluderer respondenten og andre husholdningsmedlemmer i 1997, tidligere bare respondenten.

Hvorvidt disse forskjellene får empiriske konsekvenser kan vi få et inntrykk av ved å se på andel medlemmer over tid i de ulike organisasjonene (tabell A.2). De fleste spørsmålsendringene ser ut til å ha liten betydning for resultatene. Størst effekt har det å inkludere andre personer i husholdningen; andel medlemmer i velforening o.l. stiger med 6 prosent i forhold til 1995, andel medlemmer i borettslag o.l. stiger med 4 prosent i forhold til 1995.¹⁴

¹⁴ Endringene kan være delvis reelle. Den markerte endringen i spørsmålet tilsier at det mest sannsynlig er slik at selve spørsmålsendringen forklarer hovedparten av forskjellen.

Tabell A.2 Andel medlemmer i organisasjonene. Levekårsundersøkelsene 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent (antall)

Organisasjon	Levekår				
	1983	1987	1991	1995	1997
Fagforening.....	36 (1414)	37 (1449)	39 (1405)	40 (1445)	43 (1384)
Bransjeorganisasjon o.l.....	16 (635)	18 (702)	16 (578)	17 (589)	11 (362)
Politisk parti.....	17 (646)	14 (564)	12 (416)	10 (349)	9 (279)
Kristelig forening o.l.....	9 (349)	9 (338)	7 (256)	8 (274)	7 (241)
Idrettslag/-forening.....	28 (1106)	31 (1232)	31 (1115)	30 (1054)	29 (936)
Kvinneorganisasjon o.l.....	4 (151)	4 (148)	3 (107)	3 (115)	6 (90) ¹
Humanitære organisasjoner.....	17 (672)	16 (639)	14 (517)	15 (521)	16 (511)
Ungdomslag, pensjonistlag o.l....	12 (454)	11 (446)	10 (369)	10 (353)	11 (360)
Kulturorganisasjoner.....	8 (318)	8 (308)	8 (294)	7 (256)	10 (317)
Borettslag o.l.....	15 (582)	13 (498)	12 (446)	11 (405)	15 (495)
Velforening o.l.....	14 (551)	16 (616)	17 (630)	17 (614)	23 (753)
Lokal interessegruppe o.l.....	4 (149)	3 (115)	4 (137)	4 (144)	4 (129)
Andre foreninger.....	14 (506)	18 (676)	20 (724)	24 (842)	22 (699)

¹ Spørsmålet ble bare stilt til kvinner i 1997. Prosentandelen i 1997 gjelder derfor hvor stor andel av kvinnene som er medlem i kvinneorganisasjoner.

Tallene i tabell A.2 kaller vi for medlemsprosjenter, m.a.o. andel som har svart at de er medlemmer av de ulike organisasjonene. Et annet mål vi skal bruke er aktivitetsprosjent, dvs. andel av medlemmene som har svart at de er svært/noe aktiv i denne organisasjonen.

Personer kan være medlem i mer enn en organisasjon. Vi ønsker å konstruere et mål som kan måle personers integrasjon i organisasjonssamfunnet som helhet. Vi har konstruert tre indekser for integrasjon;¹⁵

1. i faglige og politiske organisasjoner - fagforening, bransjeforening, politisk parti
2. i frivillige organisasjoner - kristelig forening, idrettslag, kvinneorganisasjon, helselag, ungdomslag, musikkforening, borettslag, velforening, lokal interessegruppe, andre organisasjoner
3. i alle organisasjonene i 1. og 2.

For hvert medlemskap og aktiv deltakelse gir 2 poeng, hvert medlemskap og passiv deltakelse gir 1 poeng, og manglende deltakelse gir 0 poeng. Poengene summeres så for hvert individ. Fordelingen av poeng danner, sammen med faglige overveielser, grunnlaget for sammenligningen av variablene:

- Faglig og politisk indeks
0 : lav integrasjon
1 : middels integrasjon
2-6 : høy integrasjon
- Frivillig indeks
0 : lav integrasjon
1-2 : middels integrasjon
3-20 : høy integrasjon

- Totalindeks
0 : lav integrasjon
1-3 : middels integrasjon
4-26 : høy integrasjon

Det er viktig at hver verdi omfatter et tilstrekkelig antall personer, slik at den kan brytes ned på bi- og trivariat nivå. Viktig er det dessuten å skille ut de som faller utenfor organisasjonssamfunnet, her definert som de som ikke deltar, og de som er sterkt integrert. Er f.eks. utgangspunktet studiet av makt og demokrati, vil det at mange ikke deltar i organisasjonene indikere at makten i organisasjonssamfunnet finnes hos de få.

Det er viktig å bruke fornuft i tolkningen av analyser som inkluderer indeksene. Av naturlige grunner er det noen organisasjoner som ikke er relevante for visse grupper. F.eks. er det mange i alderen 16-24 år som ikke er i jobb og som av den grunn ikke har noen tilknytning til fagforeninger og bransjeorganisasjoner. Følgelig må ikke det at disse scorer lavt på den faglige og politiske indeksen uten videre tolkes som et problem.

Utdanning

I 1997 har vi ikke hatt tilgang til den ukodete utdanningsvariablen som er brukt i de andre årgangene. Vi har derfor brukt en kodet utdanningsvariabel. Dette vil ha størst betydning for utdanningsnivåene 3 og 4, men også noe for overgangen mellom nivåene 2 og 3.¹⁶ I praksis betyr dette at det blir litt vanskeligere å gjøre sammenligninger over tid for de med lav og middels utdanning. Effektene av å bruke en kodet og en ukodet utdanningsvariabel kan vi lese ut av tabell A.3 nedenfor. Andel med 9 år eller mindre på skolen er synkende i hele perioden, men går urimelig mye ned fra 1995 til 1997. Det motsatte gjelder for andel med 10-12 år på skolen.

¹⁵ Begrepene medlemsprosjent og aktivitetsprosjent er hentet fra Lorentzen og Opdalshei (1997). Indeks-konstruksjonene er også inspirert av nevnte arbeid.

¹⁶ For en beskrivelse av de ulike utdanningsnivåene, se SSBs "Standard for utdanningsgruppering" fra 1989.

Tabell A.3 Befolkningens fordeling, etter utdanningslengde. Levekårsundersøkelsene 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent (antall)

Utdanning	1983	1987	1991	1995	1997
9 år eller mindre	49 (1900)	45 (1695)	37 (1337)	31 (1085)	19 (594)
10-12 år	38 (1449)	40 (1492)	45 (1607)	47 (1607)	56 (1758)
13 år eller mer	13 (518)	15 (569)	18 (638)	22 (760)	25 (768)

Bostedsstrøk

Et sammenligningsproblem er at mens respondenten selv svarte på spørsmål om bostedsstrøk i 1997, fylte intervjueren vha. kartinformasjon ut spørsmålet i de andre undersøkelsene. Det er vanskelig å si hvordan

dette vil slå ut. Et inntrykk kan vi få ved å se på fordelingene i tabell A.4. Bedømt ut fra de trendene vi ser fra 1983-1995, kan det se ut som om kategorien spredtbygd er noe overestimert og at kategoriene byer og storbyer er noe underestimert i 1997.

Tabell A.4 Befolkningens fordeling, etter bostedsstrøk. Levekårsundersøkelsene 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent (antall)

Bostedsstrøk	1983	1987	1991	1995	1997
Spredtbygd	29 (1142)	24 (939)	22 (768)	21 (732)	24 (784)
Tettbygd					
200-19 999 innbyggere.....	41 (1586)	41 (1611)	41 (1458)	41 (1421)	36 (1166)
20 000-99 999 innbyggere.....	11 (445)	13 (523)	16 (584)	15 (521)	19 (607)
100 000 innbyggere og flere	19 (725)	22 (879)	21 (745)	23 (818)	21 (698)

Alder

I undersøkelsen fra 1983 var utvalget personer i alderen 16-79 år. I de senere undersøkelsene er utvalget

trukket fra persongruppen 16 år og over. Vi har valgt å fjerne personene over 79 år, slik at utvalgene i alle undersøkelsene er personer i alderen 16-79 år.

Tabell A.5 Befolkningens fordeling, etter alder. Levekårsundersøkelsene 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent (antall)

Aldersgruppe	1983	1987	1991	1995	1997
16-24 år	19 (731)	20 (772)	18 (661)	17 (611)	16 (520)
25-44 år	38 (1507)	39 (1541)	40 (1463)	40 (1444)	41 (1344)
45-66 år	31 (1198)	28 (1121)	29 (1055)	30 (1086)	32 (1029)
67-79 år	13 (493)	13 (518)	13 (465)	13 (448)	11 (366)

Sosioøkonomisk status

Forskningsarbeider peker på at arbeidere og lavere funksjonærer har noenlunde lik materiell situasjon, arbeidssituasjon og ansettelsesrelasjon, og at de kulturelt sett er ganske like (se f.eks. Birkelund og Rose 1997, Andresen 1998). På bakgrunn av dette antar vi at det er fruktbart å kategorisere de sammen i en analyse av organisasjonsdeltakelse. Vår andre kategori

består av middels og høyere funksjonærer, mens selvstendige utgjør den siste.

Gruppen selvstendige er svært heterogen med hensyn til bl.a. materiell situasjon. Det er utvalgsstørrelsen som gjør det nødvendig å operere med kun en kategori av selvstendige.¹⁷

¹⁷ SSB offentliggjør ikke tall for en persongruppe hvis gruppen i en utvalgsundersøkelse er mindre enn 25 personer.

Tabell A.6 Befolkningens fordeling, etter sosioøkonomisk status. Levekårsundersøkelsene 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent (antall)

Sosioøkonomisk.gruppe	1983	1987	1991	1995	1997
Arbeidere og lavere funksjonærer.....	51 (1192)	45 (1131)	43 (958)	37 (815)	36 (778)
Middels og høyere funksjonærer	37 (859)	41 (1037)	44 (1002)	52 (1150)	55 (1188)
Selvstendige	13 (295)	14 (353)	13 (296)	11 (245)	10 (209)

Kjønn

Tabell A.7 Befolkningens fordeling, etter kjønn. Levekårsundersøkelsene 1983, 1987, 1991, 1995 og 1997. Prosent (antall)

Kjønn	1983	1987	1991	1995	1997
Menn	50 (1966)	49 (1925)	50 (1826)	50 (1783)	50 (1615)
Kvinner	50 (1963)	51 (2027)	50 (1818)	50 (1806)	50 (1644)

Hva med sammenlignbarheten?

Hovedinntrykket etter å ha sett på våre utvalgte variable, er at sammenlignbarheten mellom levekårsundersøkelsene fra 1983 til 1997 er bra. Det er noen små forskjeller i den metodiske tilnærmingen til noen av variablene, men ikke noe som påvirker sammenlignbarheten drastisk. Uansett er det viktig å være oppmerksom på forskjellene i analyse- og tolkningsfasen.

Organisasjonsspørsmålene i levekårsundersøkelsene*

Utvikling fra 1983 til 1997

Fra 1983 til 1997 har spørsmålene om organisasjonsdeltakelse i levekårsundersøkelsene gjennomgått større og mindre endringer. I 1983 inngikk i tillegg til spørsmål om medlemskap og aktivitetsnivå, spørsmål om respondenten har tillitsverv og om organisasjonen er en lokalforening. Spørsmålene om tillitsverv falt fra i 1987, spørsmålene om lokalforening forsvant i 1991.

I 1991 innførte en så en ekstra organisasjon, funksjonshemmedes interesseorganisasjon o.l. Det ble også tatt med et spørsmål om hvor mye tid som siste år ble lagt ned i dugnadsarbeid o.l. for å skaffe inntekter til de organisasjonene respondenten var medlem av. Ekstraspørsmålet om tidsbruk på dugnadsarbeid ble fjernet i 1995. I 1997 ble det spesifisert inn noen organisasjoner i noen av organisasjonstypene, samt at noen spesifikasjoner ble fjernet. I tillegg gikk spørsmålet om kvinnesaksorganisasjoner kun til kvinner i 1997, og to av spørsmålene omfattet dessuten andre husholdningsmedlemmer enn respondenten. Spørsmål om tidsbruk i idrettslag siste 12 måneder ble også stilt.

En bra utvikling i spørsmålsbatteriet?¹⁸

Som et utgangspunkt kan en si at en mindre grad av informasjon er negativt. Etter vår mening er både spørsmålet om tillitsverv og lokalforening meningsfylte. Ytterligere informasjon om tillitsverv sier oss blant annet noe om muligheten individet har til å påvirke, med andre ord gir det mer informasjon enn aktivitetsnivå. Om organisasjonen er lokalforening eller ikke indikerer bl.a. også noe om muligheten for å påvirke, ettersom "grasrot"-organisasjoner ofte er mer åpne for påvirkning enn sentrale organisasjoner. Det er derfor ingen heldig utvikling at spørsmålene om tillitsverv og lokalforening fjernes. Men som med mye annet er nok dette et spørsmål om økonomi, prioritering og plassbegrensning.

* Framstillingen i vedlegget baserer seg ikke på en metodisk analyse av dataene, men heller på innsikt som er kommet fram i arbeidet med rapporten og foreliggende metodisk litteratur.

¹⁸ Ser vi utover "våre" spørsmål eller innganger til organisasjonsdeltakelse, har Statistisk sentralbyrå i Sverige en rekke interessante spørsmål som det kan være verdt å vurdere (SCB 1996).

Hva med de gjenværende spørsmålene/svarverdiene?

Utgangspunktet vårt er at det er uheldig å tillate en for stor grad av subjektivitet i survey-undersøkelser. Der som respondentene forstår spørsmålene og/eller svarverdiene på vidt forskjellig måte, er det nærmest umulig å tolke svarene i analysesammenheng.

Spørsmålene om medlemskap og aktivitetsnivå er det vanskelig å misforstå. Et problem er at det ikke fanger personer som er aktive i organisasjoner uten å være medlemmer, men dette problemet er ikke relatert til hvordan spørsmålene er utformet.¹⁹

Svarverdiene for aktivitetsnivå tillater en viss grad av subjektiv tolkning. Om en respondent svarer "svært aktiv", "noe aktiv" eller "forholdsvis passiv", er avhengig av en rekke faktorer, f.eks. tidligere aktivitetsnivå, aktivitetsnivå i andre organisasjoner og hva han tror majoriteten definerer verdiene som. En kan tenke seg at slike erfaringer varierer mye i utvalget og befolkningen. Hvis vi i tillegg trekker inn at en andel av respondentene ikke tenker gjennom spørsmålet i det hele tatt, og fanges av "midt-på-skalaen"-effekten, mener vi det er mange gode argumenter til å forsøke å forbedre svarverdiene.²⁰

Kvantifisering av svarverdiene

I levekårsundersøkelsene 1991 og 1997 finner vi et bra eksempel på hvordan vi mener det er mulig å forbedre organisasjonsspørsmålene, nemlig gjennom kvantifisering av hvor mye tid som brukes på organisasjonene. Det kan stilles spørsmål om kvantifisering av tidsbruk i hver organisasjon i stedet for nåværende skalering, eller det kan finnes kombinasjonsvarianter, f.eks. for å kontrollere rimeligheten av svarene avgitt i nåværende skalering.

¹⁹ En mulighet til å fange dette er f.eks. ved å stille et ekstraspørsmål om aktivitet uten medlemskap, gjerne med en kvantifisering av tidsbruk.

²⁰ Å forbedre spørsmål/svarverdier er naturlig nok viktig, men nærmest meningsløst dersom størrelsen på utvalget ikke tillater grundige analyser. Vår analyse av aktivitetsnivå er mangelfull av nevnte problem. Det er viktig å vurdere størrelsen på utvalget i framtidige undersøkelser av organisasjonsdeltakelse.

Ved å be om en kvantifisering reduseres det subjektive innslaget i svarverdiene, ettersom det faktisk finnes en objektiv tid. I tillegg presser en respondentene som er tilbøyelige til å avgi "for raske" svar til å tenke nøyere gjennom organisasjonsdeltakelsen. Et annet viktig argument for kvantifiseringen er at det blir enklere å si noe om hvor "viktig" organisasjonssamfunnet er i personers liv (målt gjennom tidsbruk).²¹ En levekårsanalyse inkluderer en rekke områder. Bortsett fra på teoretisk grunnlag, er det vanskelig å si noe om hvor viktig organisasjonsdeltakelse er i forhold til andre områder, med mindre vi vet hvor mye tid som faktisk brukes i organisasjonssfæren. Helhetlige levekårsanalyser vil følgelig dra nytte av en kvantifisering av organisasjonsdeltakelsen.²² Slike positive gevinster må naturlig nok veies mot hvor mye ekstra tid det tar i intervju-situasjonen, hvor mye mer ressurser det krever i databehandlingen, og hvor mye ressurser det krever å utvikle og teste spørsmålene. Og det må tas hensyn til tapene i sammenligningsgrunnlag ved å endre spørsmålskonstruksjonene.

Et eksempel som illustrerer viktigheten av endringer i spørsmålskonstruksjonene på sammenlignbarheten kan vi hente fra utviklingen av organisasjonsspørsmålene i levekårsundersøkelsene fra 1983 til 1997. I 1997 inkluderte en andre personer i husholdningen for bl.a. boligbyggelag o.l. Dette betyr at det ikke lenger er mulig med direkte sammenligninger mellom 1997 og de tidligere årgangene, ettersom målemetoden er forandret og det ikke finnes metoder for å identifisere om det er respondenten selv eller en i husholdningen som er medlem. Vi mener uansett at dette er en positiv endring, ettersom boligbyggelag o.l. og velforening o.l. er typiske "familieorganisasjoner", dvs. organisasjoner som er knyttet til en husholdning eller en husholdningsinteresser. At en person er medlem vil derfor ikke si at de andre husholdningsmedlemmene ikke har noe de skulle ha sagt. Sannsynligvis vil familien kommunisere seg imellom, og medlemmet vil kommunisere utfallet videre.

I levekårsundersøkelsen 1997 ble det brukt en kombinasjonsvariant for aktivitetsnivå av typen nevnt ovenfor. I tillegg til å bruke nåværende skalering ble det spurt etter tidsbruk i idrettslag siste 12 måneder. Tanken er å dele organisasjonene inn i tre typer, og spørre om tidsbruk i hver av organisasjonstypene med tre års mellomrom. Dette er et steg i positiv retning, men

fokus på tidsbruk kan med fordel gjøres enda mer omfattende i tiden som kommer.

²¹ Dette kunne en stilt spørsmål direkte om, men da inkluderer en igjen et subjektivt element. Det er bedre å bruke faktisk tid, ettersom et menneske har et gitt antall timer hver dag, og det må antas at bruken av disse på ulike områder vurderes/prioriteres. Subjektive/kvalitative dimensjoner er ikke irrelevante i analyser av organisasjonsdeltakelse. Poenget vårt er at disse dimensjonene bør komme fram i kvalitative undersøkelser, heller enn kvantitative. I kvantitative undersøkelser er det viktig å "objektivisere" spørsmål og svarverdier. Mangel på "objektivering" gjør det vanskeligere å tolke materialet.

²² De nye spørsmålene må selvfølgelig utvikles på en grundig måte og testes i pilotforsøk før de implementeres i full skala i f.eks. levekårsundersøkelsen.

Tidligere utgitt på emneområdet*Previously issued on the subject***Notater**

97/74 Dag Roll-Hansen (1997): Lesernes mening om avisen.

Rapporter (RAPP)

92/12 Odd Frank Vaage (1992): Kultur- og mediebruk 1991.

93/13 Odd Frank Vaage (1993): Mediebruk 1992.

95/15 Odd Frank Vaage (1995): Kultur- og mediebruk 1994.

Sosiale og økonomiske studier (SØS)

037 Sigurd Høst (1979): Norske lytter- og seervaner.

Statistiske analyser (SA)

012 Odd Frank Vaage (red.) (1996): Norsk mediebarometer 1995.

018 Odd Frank Vaage (1997): Norsk mediebarometer 1996.

024 Odd Frank Vaage (1998): Norsk mediebarometer 1997.

025 Odd Frank Vaage (1998): Norsk kulturbarometer 1997.

031 Odd Frank Vaage (1999): Norsk mediebarometer 1998.

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter*Recent publications in the series Reports*

Merverdiavgift på 23 prosent kommer i tillegg til prisene i denne oversikten hvis ikke annet er oppgitt

- 99/10 R. Jensen: Kvadratmeterpriser for flerbolig-
hus. 1999. 22s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-
537-4679-2
- 99/11 T. Kalve: Innvandrerbarn i barnevernet.
1999. 29s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-
4680-6
- 99/12 A.S. Bye og K. Mork: Resultatkontroll
jordbruk 1999: Jordbruk og miljø, med vekt
på gjennomføring av tiltak mot forurens-
ninger. 1999. 75s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-
537-4683-0
- 99/13 D. Juvkam: Historisk oversikt over kommune-
og fylkesinndelingen. 1999. 90s. 140 kr inkl.
mva. ISBN 82-537-4684-9
- 99/14 J.-A. Jørgensen, B. Strøm og T. Åvitsland:
Effektive satser for næringsstøtte 1996. 1999.
51s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4685-7
- 99/15 J. Lyngstad og I. Øyangen: Sjung om
studentens lykkelige dar: Studenters levekår
1998. 1999. 98s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-
537-4690-3
- 99/16 B. Aardal, H. Valen og I. Opheim: Valg-
undersøkelsen 1997: Dokumentasjons-
rapport. 1999. 109s. 165 kr inkl. mva. ISBN
82-537-4699-7
- 99/17 A. Benedictow: Norsk eksport av metaller.
1999. 47s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-
4701-2
- 99/18 F. Gundersen: Produksjon av svalbard-
statistikk: Begrensninger og muligheter.
1999. 34s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-
4702-0
- 99/19 P. Rees, L. Østby, H. Durham og M.
Kupiszewski: Internal Migration and Regional
Population Dynamics in Europe: Norway
Case Study. 1999. 60s. 140 kr inkl. mva.
ISBN 82-537-4703-9
- 99/20 B.K. Wold og J. Grave: Poverty Alleviation
Policy in Angola, Pursuing Equity and
Efficiency. 1999. 94s. 140 kr inkl. mva. ISBN
82-537-4704-7
- 99/21 T.N. Evensen: Turismens betydning for norsk
økonomi: Satellittregnskap for turisme 1988-
1995. 1999. 64s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-
537-4707-1
- 99/22 A.C. Bøeng og R. Nesbakken: Energibruk til
stasjonære og mobile formål per hushold-
ning 1993, 1994 og 1995: Gjennomsnittstall
basert på forbruksundersøkelsen. 1999. 59s.
140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4710-1
- 99/23 T. Eika og K. Moum: Aktivitetsregulering
eller stabil valutakurs: Om pengepolitik-
kens rolle i den norske oljeøkonomien. 1999. 42s.
125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4709-8
- 99/24 T. Bye, J. Larsson og Ø. Døhl: Klimagass-
kvoter i kraftintensive næringer: Konse-
kvenser for utslipp av klimagasser, produk-
sjon og sysselsetting. 1999. 34s. 125 kr inkl.
mva. ISBN 82-537-4719-5
- 99/25 S. Todsen: Kvartalsvis nasjonalregnskap -
dokumentasjon av beregningsopplegget.
1999. 81s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-
4720-9
- 99/26 B. Bye, E. Holmøy og B. Strøm: Virkninger på
samfunnsøkonomisk effektivitet av en flat
skattereform: Betydningen av generelle
likevektseffekter. 1999. 40s. 125 kr inkl.
mva. ISBN 82-537-4721-7
- 1999/27 H.K. Reppen og E. Rønning: Barnefamiliers
tilsynsordninger, yrkesdeltakelse og bruk av
kontantstøtte våren 1999: Kommentert
tabellrapport. 1999. 132s. 165 kr inkl. mva.
ISBN 82-537-4726-8
- 1999/28 A.K. Enge: Kvalitetsendring i byggeareal-
statistikken - årsaker og konsekvenser. 1999.
31s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4727-6
- 1999/32 A. Bruvoll og K. Ibenholt: Framskrivning av
avfallsmengder og miljøbelastninger knyttet
til sluttbehandling av avfall. 1999. 34s. 125
kr inkl. mva. ISBN 82-537-4740-3
- 1999/33 J.-E. Lystad: Nordmenns ferievaner 1998.
1999. 62s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-
4741-1